

Instytut Rozwoju Gospodarczego

**SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA
W WARSZAWIE**

Katarzyna Majchrzak

Łukasz Olejnik

KONIUNKTURA W HANDLU

IV kwartał 2021

PL ISSN 2392-3709

Badanie okresowe nr 112

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (przewodnicząca), Joanna Klimkowska (sekretarz), Marek Rocki
Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildrim, István János Tóth

Komitet Redakcyjny i adres redakcji:

Konrad Walczyk (redaktor naczelny)
Katarzyna Majchrzak
Łukasz Olejnik
Agnieszka Danelczyk

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa
www.sgh.waw.pl/irg

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2021

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3709

Nr rej. PR 18397

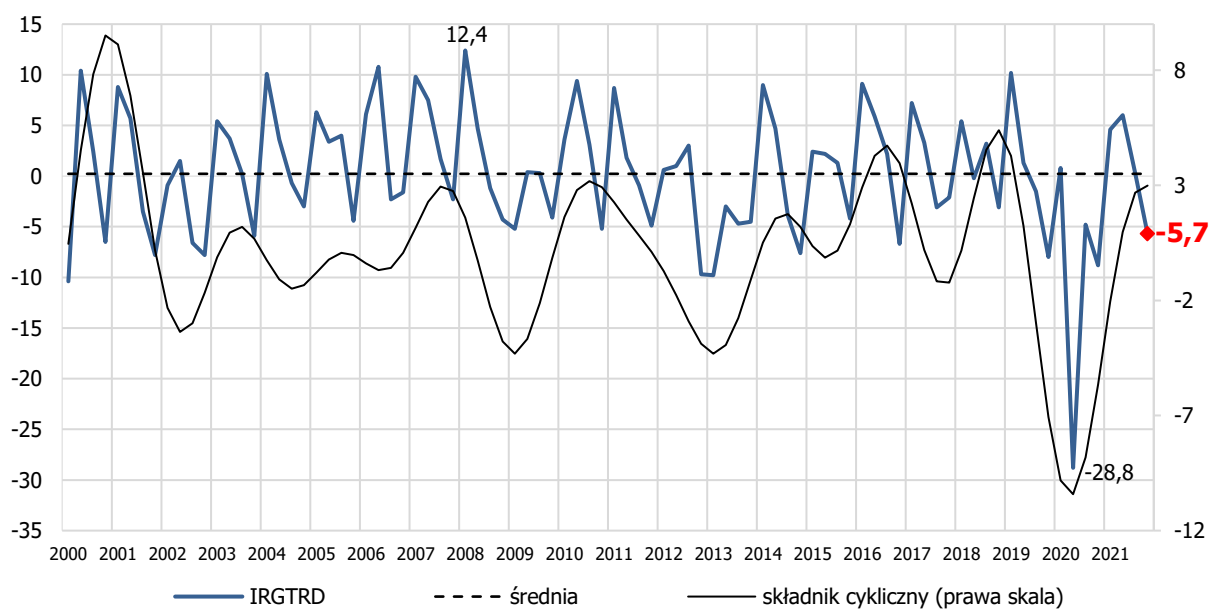
Informacje zawarte w niniejszym biuletynie oparte są na wynikach ankietowego badania koniunktury w handlu, przeprowadzonego przez IRG SGH po raz 112. W badaniu uczestniczyło 229 przedsiębiorstw. Metoda badawcza koniunktury opisana jest na stronie:

<http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE/struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>.

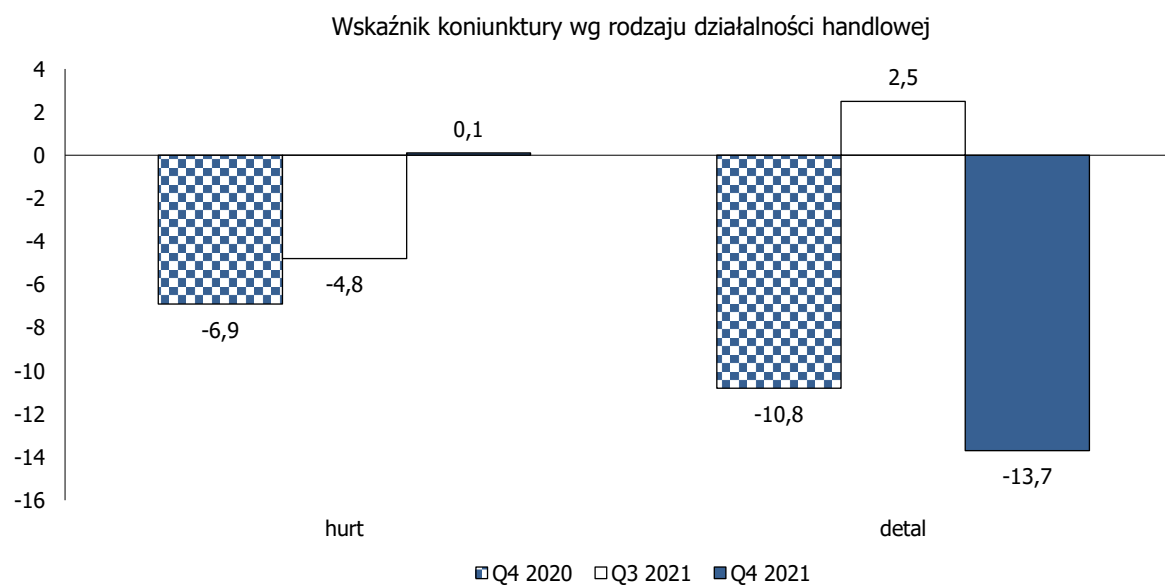
SPIS TREŚCI

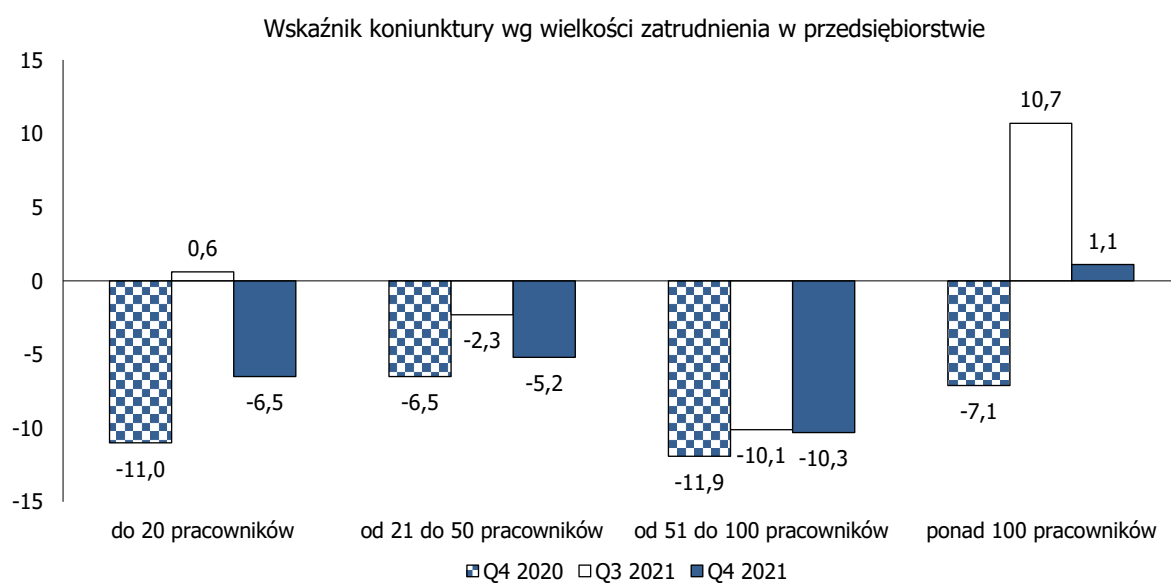
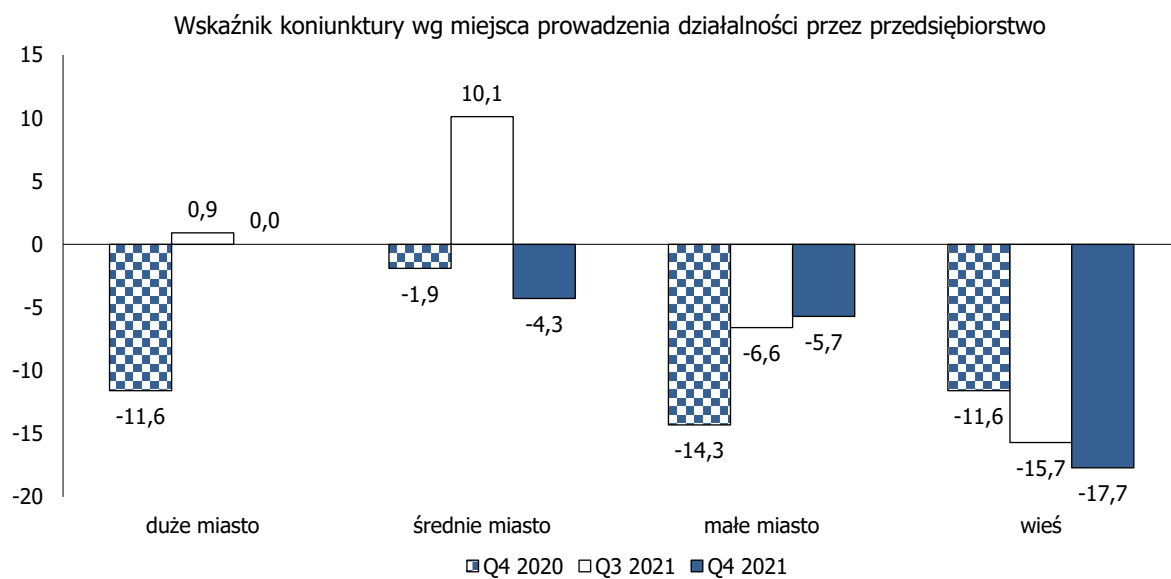
I.	WSKAŹNIK KONIUNKTURY	4
II.	WYNIKI BADANIA I WNIOSKI	6
	1. Wnioski ogólne	6
	2. Wyniki szczegółowe	9
	SYTUACJA EKONOMICZNA PRZEDSIĘBIORSTWA	9
	SYTUACJA FINANSOWA PRZEDSIĘBIORSTWA	11
	ZAPASY	13
	ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH	15
	ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH	17
	ZATRUDNIENIE	19
	KONKURENCJA MIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI	21
	WOLUMEN SPRZEDAŻY	23
	POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA	25
	OGÓLNA KONDYCJA PRZEDSIĘBIORSTWA	27
	CENY SPRZEDAŻY TOWARÓW	29
	CZYNNIKI UTRUDNIAJĄCE ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORSTW HANDLOWYCH	31
III.	SUMMARY	32

I. WSKAŹNIK KONIUNKTURY

składowe salda	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021
1. wolumen sprzedaży - przewidywania	-15,2	1,6	11,7	1,9	-2,4
2. zakupy towarów od dostawców krajowych i zagranicznych - przewidywania	-16,1	-4,7	-2,0	0,3	-8,0
3. zapasy - stan	-5,0	-17,0	-8,4	1,2	6,6
wskaźnik koniunktury (IRGTRD): $(1+2-3)/3$	-8,8	4,6	6,0	0,3	-5,7

II. WYNIKI BADANIA I WNIOSKI

1. Wnioski ogólne

1. Koniunktura w handlu w IV kwartale 2021 r. pogorszyła się. Wartość wskaźnika koniunktury IRG SGH (IRGTRD) zmniejszyła się w ciągu kwartału o 6,0 pkt i wynosi -5,7 pkt. Jest zbliżona do średniej dla trzeciego kwartału z ostatnich dziesięciu lat (wynosi ona -6,0 pkt), a zarazem wyższa od poziomu odnotowanego przed rokiem (-8,8 pkt w IV kwartale 2020 r.).

2. W ciągu kwartału odnotowano spadek wartości wskaźnika dla wszystkich grup przedsiębiorstw, niezależnie od liczby zatrudnionych; największy dla przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 100 osób (z poziomu 10,7 pkt do 1,1 pkt) oraz firm o zatrudnieniu do 20 osób (z 0,6 pkt do -6,5 pkt). W przypadku pozostałych grup zakładów spadki były łagodniejsze (dla zatrudniających od 51 do 100 osób z -10,1 pkt do -10,3 pkt, natomiast tych zatrudniających od 21 do 50 pracowników z -2,3 pkt do -5,2 pkt).

3. Pogorszenie się koniunktury sygnalizują przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż detaliczną (spadek wartości wskaźnika IRGTRD z poziomu 2,5 pkt w poprzednim kwartale do -13,7 pkt w obecnym). Zakłady zajmujące się handlem hurtowym wskazują z kolei na poprawę koniunktury (wzrost z -4,8 pkt w III kwartale do 0,1 pkt w IV kwartale). Dla zakładów zajmujących się wszystkimi formami sprzedaży wartość wskaźnika obniżyła się w ciągu kwartału o 5,3 pkt (2,4 pkt w III kwartale i -2,9 pkt w IV kwartale).

4. O pogorszeniu się koniunktury informują przedsiębiorstwa prowadzące działalność we wszystkich ośrodkach z wyjątkiem małych miast (tu, pomimo wzrostu z poziomu -6,6 pkt do -5,7 pkt, wartość wskaźnika koniunktury pozostała ujemna). Największy spadek, o 14,4 pkt, zanotowano dla przedsiębiorstw działających w miastach średniej wielkości (spadek wartości wskaźnika z poziomu 10,1 pkt w III kwartale br. do -4,3 pkt w IV kwartale); najmniejszy, o 0,9 pkt, dla przedsiębiorstw handlowych z dużych miejscowości.

5. Pogorszyła się zarówno sytuacja ogólna jak i finansowa przedsiębiorstw handlowych. Spadł również poziom zakupów produktów krajowych oraz zatrudnienia. Z drugiej jednak strony wzrósł poziom zakupów produktów zagranicznych, zapasów i wolumen sprzedawanych towarów. Wartości tych ostatnich sald są dodatnie. Ankietowani ocenili ogólną kondycję swoich przedsiębiorstw jako dobrą. Przewidywania uczestników badania dotyczące perspektyw rozwoju ich firm w ciągu najbliższych 6 miesięcy są jednak pesymistyczne.

6. Od początku prowadzenia badań koniunktury w handlu przedsiębiorstwa niezmiennie uznają trzy czynniki za główne bariery utrudniające rozwój ich działalności: wysokie koszty zatrudnienia pracowników, silną konkurencję oraz niedostateczny popyt. Tak też było również w IV kwartale 2021 r. Odsetki ankietowanych, którzy wskazują te problemy, wynoszą odpowiednio: 48,8% (53,3% w III kwartale br.), 39,8% (51,6%) i 31% (39,5% przed kwartałem). Co jedenasty ankietowany stwierdził, iż nie dostrzega barier dla swej działalności.

7. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o ogólną sytuację przedsiębiorstw handlowych zmniejszyła się w porównaniu z III kwartałem 2021 r. o 18,8 pkt, do wysokości -13,5 pkt, wyższej o 16 pkt od poziomu sprzed roku. Przedsiębiorstwa spodziewają się niewielkiej poprawy swojej ogólnej sytuacji ekonomicznej w najbliższych miesiącach; wartość salda prognostycznego wynosi -11,4 pkt.

8. Pogorszyła się również sytuacja finansowa przedsiębiorstw handlowych. Wartość salda zmniejszyła się w ciągu kwartału o 16,7 pkt i wynosi -14,8 pkt. Jest jednak wyższa od wartości z IV kwartału 2020 r. (wówczas -22,4 pkt). Rozkład odpowiedzi jest następujący: 14,9% badanych przedsiębiorstw uznało, że w stosunku do III kwartału 2021 r. ich sytuacja finansowa poprawiła się,

55,4% ankietowanych stwierdziło, że ich sytuacja nie uległa zmianie, natomiast 29,7% badanych odnotowało jej pogorszenie się. Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się nieznacznej poprawy swojej sytuacji finansowej w kolejnych miesiącach.

9. Poziom zapasów zwiększył się względem III kwartału 2021 r. o 5,4 pkt i wynosi obecnie 6,6 pkt. Jest wyższy niż przed rokiem (wówczas -5,0 pkt). Rozkład odpowiedzi jest następujący: 24,2% badanych przedsiębiorstw uznało, że wielkość ich zapasów wzrosła, 58,2% nie stwierdziło żadnych zmian w ich poziomie, a 17,6% ankietowanych poinformowało o spadku wielkości zapasów. Przewidywane jest obniżenie się poziomu zapasów przedsiębiorstw handlowych w nadchodzących miesiącach; wartość salda prognostycznego wynosi -11,2 pkt.

10. W ciągu ostatniego kwartału spadła wielkość zakupów od dostawców krajowych. Wartość salda obniżyła się z 5,8 pkt do 1,9 pkt. Jest jednak wyższa od wartości zanotowanej w IV kwartale 2020 r. (wówczas -17,3 pkt). Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się, że w kolejnych miesiącach wielkość zakupów od dostawców krajowych ponownie się zmniejszy.

11. Wzrosła wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zakupów od dostawców zagranicznych (0,9 pkt vs -0,7 pkt w III kwartale). Jest wyższa niż w IV kwartale 2020 r. (wówczas -13,2 pkt). Na bieżącą wartość salda złożyły się następujące odpowiedzi: 13,9% ankietowanych zwiększyło – w porównaniu z III kwartałem 2021 r. – zakupy od dostawców zagranicznych, 73,1% utrzymało je na dotychczasowym poziomie, natomiast 13% zmniejszyło je. Zdaniem handlowców, w nadchodzących miesiącach wielkość zakupów od dostawców zagranicznych zmniejszy się; wartość salda prognostycznego wynosi -9,3 pkt.

12. Zmniejszył się poziom zatrudnienia w handlu. Wartość salda spadła z wysokości -3,8 pkt do -9,1 pkt. Jest również niższa niż w IV kwartale 2020 r. (wówczas -8,9 pkt). Spodziewany jest niewielki wzrost poziomu zatrudnienia w najbliższych miesiącach; wartość salda prognostycznego równa jest -6,9 pkt.

13. W blisko $\frac{3}{4}$ ankietowanych przedsiębiorstwach ceny wzrosły w porównaniu z III kwartałem 2021 r. (z czego w: 47,7% o więcej procent, 16,2% o tyle samo procent i 10,1% o mniej procent), w 23,1% ceny nie zmieniły się, a w 2,9% obniżyły się. Wartość salda wynosi 71,1 pkt i jest wyższa o 8,0 pkt od wartości sprzed kwartału, a od wartości z IV kwartału 2020 r. aż o 47,7 pkt. Uczestnicy badania spodziewają się spowolnienia wzrostu poziomu cen w następnych miesiącach; wartość salda prognostycznego jest równa 65,2 pkt.

14. Zwiększył się wolumen sprzedaży. Wartość salda wzrosła o 2,4 pkt i wynosi 0,5 pkt. Jest również wyższa niż w analogicznym okresie ubiegłego roku (wówczas -21,9 pkt). Na obecną wartość salda złożyły się następujące odpowiedzi: 25,7% przedsiębiorstw handlowych uznało, że w IV kwartale 2021 r. względem III kwartału 2021 r. wolumen sprzedawanych przez nie towarów zwiększył się, 49,1% wskazało, iż utrzymał się on na tym samym poziomie, natomiast 25,2% ankietowanych zanotowało spadek. Przedsiębiorstwa handlowe przewidują spadek wielkości sprzedaży w najbliższym półroczu (wartość salda prognostycznego wynosi -2,4 pkt).

15. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość ogólnej powierzchni magazynowej nie zmieniła się w ciągu kwartału (pozostała na poziomie 1,9 pkt). Jest jednak wyższa o 3,3 pkt niż rok wcześniej. Uczestnicy badania spodziewają się wzrostu ogólnej powierzchni magazynowej w najbliższych miesiącach; wartość salda przewidywań wynosi 2,4 pkt.

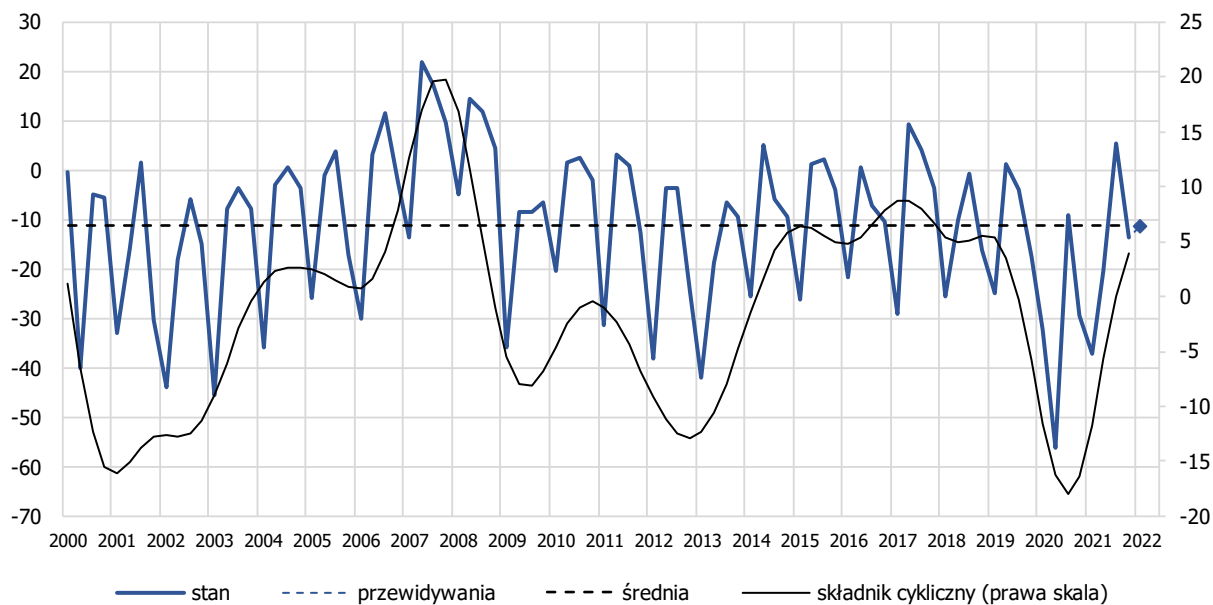
16. Ogólna sytuacja przedsiębiorstw handlowych w IV kwartale 2021 r. została przez nie oceniona jako dobra. Wartość salda odpowiedzi na to pytanie wynosi 35 pkt. Jest jednak niższa niż w III kwartale o 10,4 pkt, jak również niższa od wartości sprzed roku (wówczas 38,1 pkt). Rozkład

odpowiedzi jest następujący: 45,2% badanych przedsiębiorstw uznało ogólną kondycję swojego przedsiębiorstwa za dobrą, 44,6% za średnią, natomiast 10,2% za słabą. Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się znacznego pogorszenia się swojej ogólnej sytuacji w nadchodzącym półroczu; wartość salda prognostycznego jest równa -3,5 pkt.

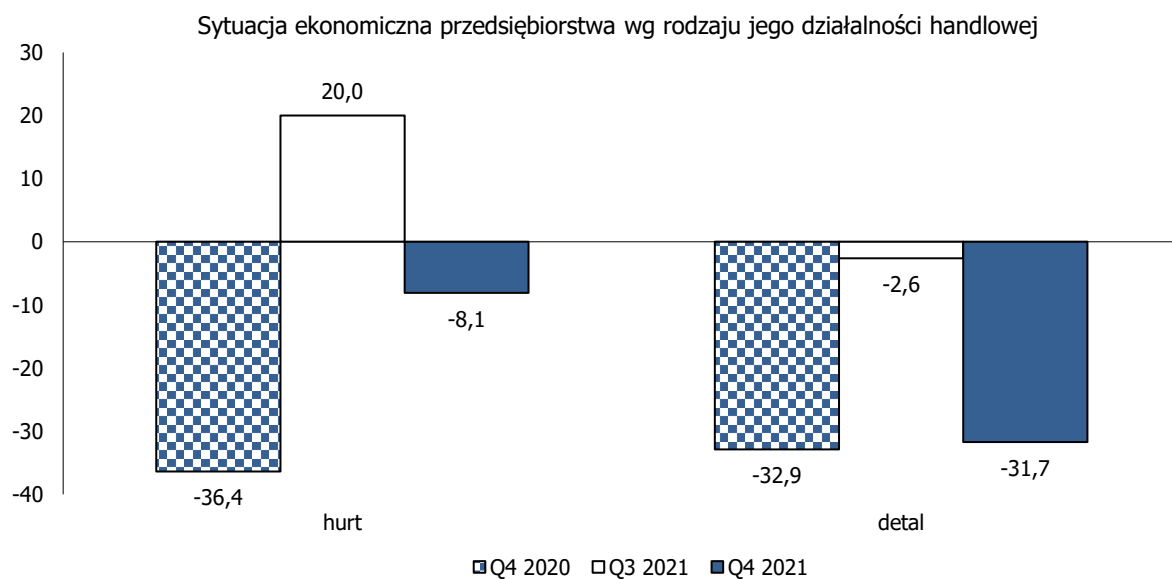
17. Wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące konkurencji na rynku zwiększyła się o 6,9 pkt w stosunku do poprzedniego kwartału, osiągając poziom 19 pkt. Jest on wyższy od wartości odnotowanej w analogicznym okresie 2020 r. (wówczas 10,2 pkt). Rozkład odpowiedzi jest następujący: 21,4% ankietowanych przedsiębiorstw uznało, że w IV kwartale 2021 r. względem III kwartału 2021 r. konkurencja dla nich wzrosła, 76,2% nie zauważyło zmiany, zaś 2,4% odnotowało jej spadek. Przedsiębiorstwa spodziewają się obniżenia zagrożenia konkurencyjnego w nadchodzących miesiącach.

2. Wyniki szczegółowe

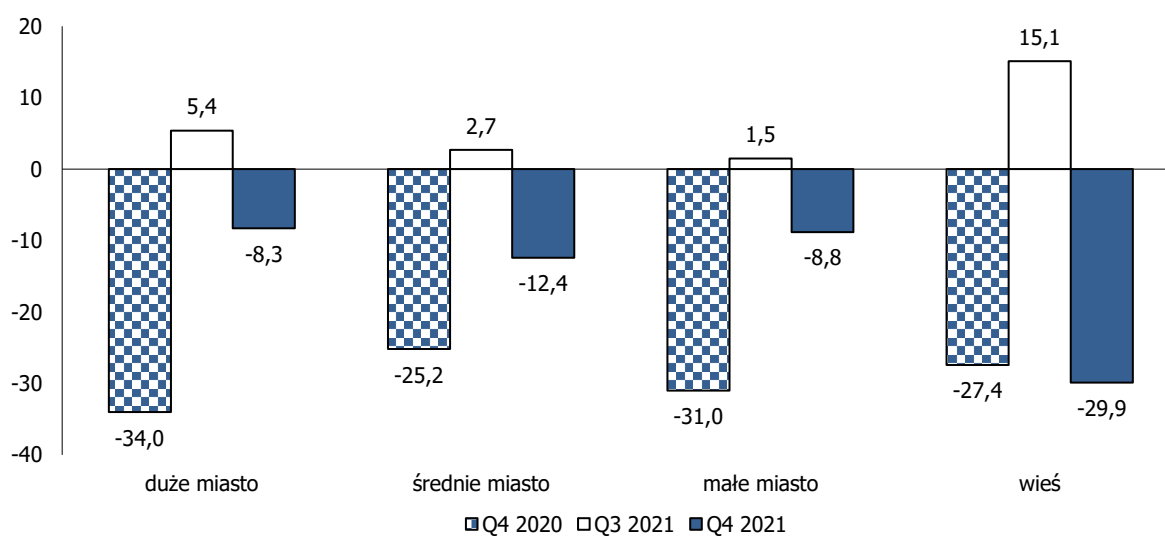
SYTUACJA EKONOMICZNA PRZEDSIĘBIORSTWA

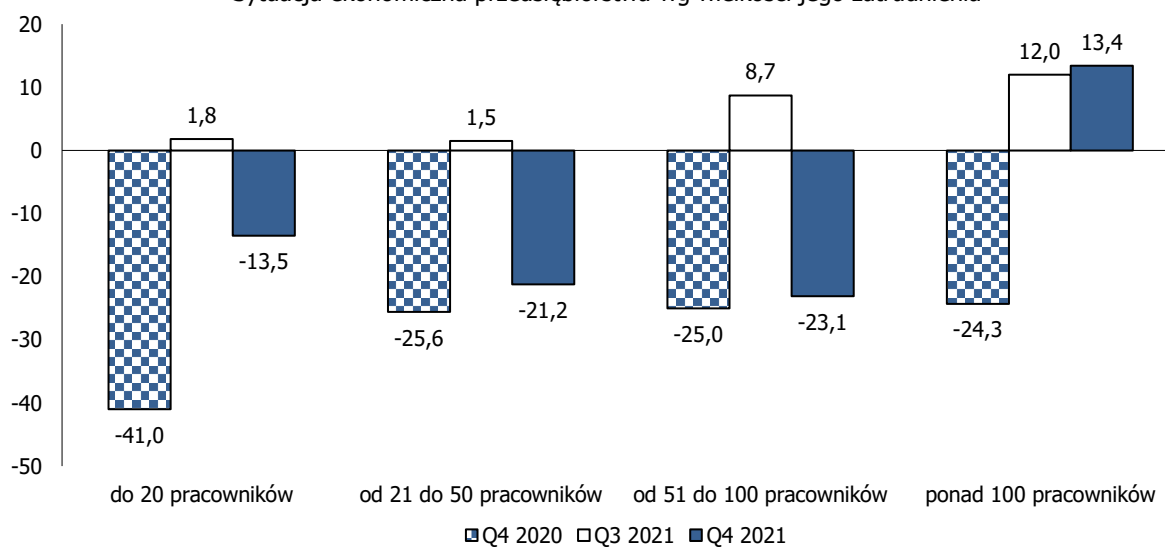
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	przewidywania
1. poprawa	8,8	5,9	14,9	22,2	15,1	16,2
2. brak zmiany	52,9	51,1	49,7	60,9	56,2	56,2
3. pogorszenie	38,3	43,1	35,4	16,9	28,6	27,6
saldo (1.-3.)	-29,5	-37,2	-20,5	5,3	-13,5	-11,4

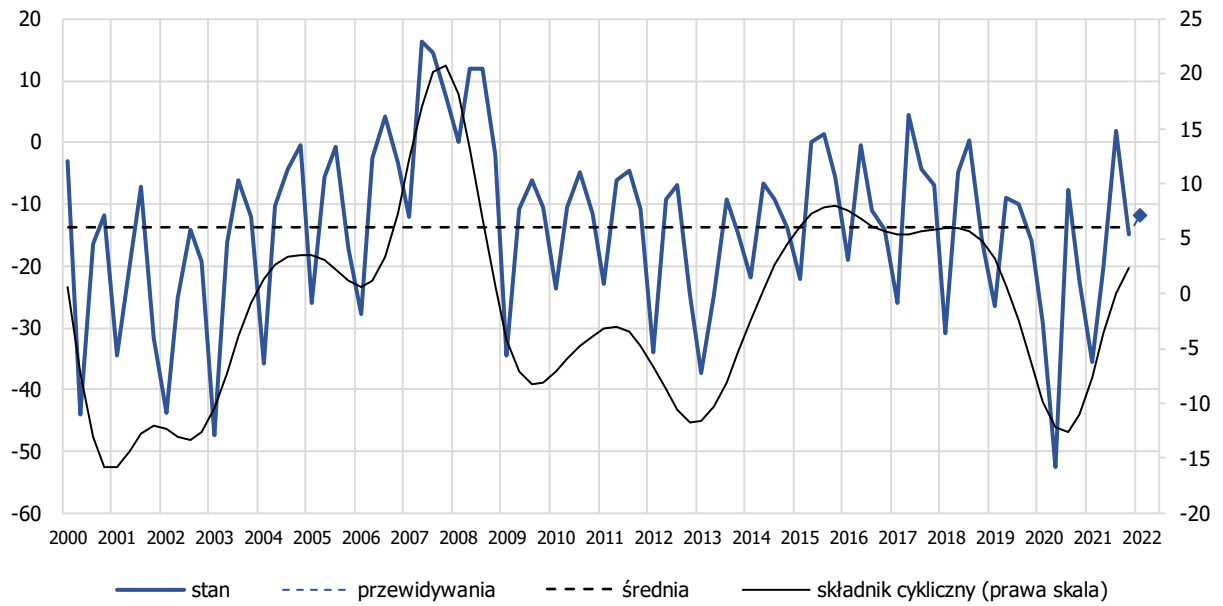
Sytuacja ekonomiczna przedsiębiorstwa wg miejsca prowadzenia przez nie działalności

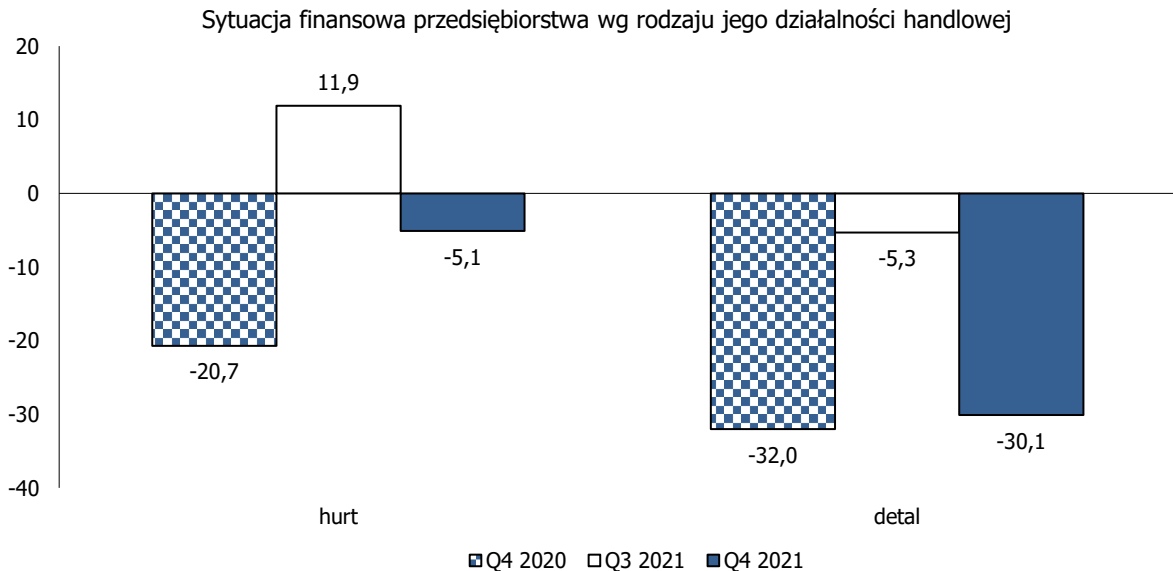
Sytuacja ekonomiczna przedsiębiorstwa wg wielkości jego zatrudnienia

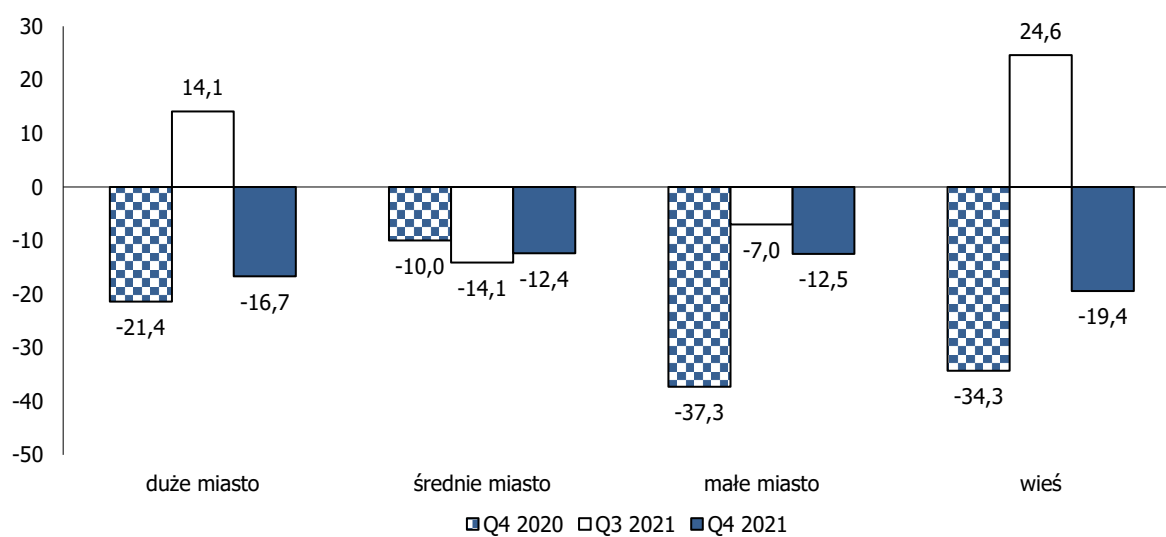
SYTUACJA FINANSOWA PRZEDSIĘBIORSTWA

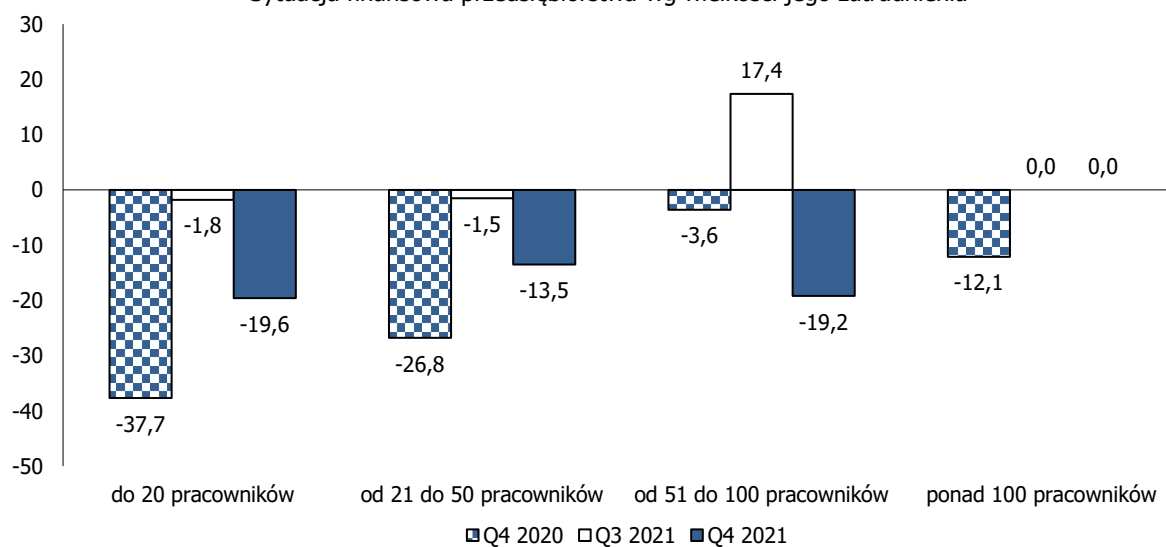
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	przewidywania
1. poprawa	10,2	5,3	11,4	17,4	14,9	16,5
2. brak zmiany	57,2	54,0	56,8	67,1	55,4	55,3
3. pogorszenie	32,6	40,7	31,8	15,5	29,7	28,2
saldo (1.-3.)	-22,4	-35,4	-20,4	1,9	-14,8	-11,7

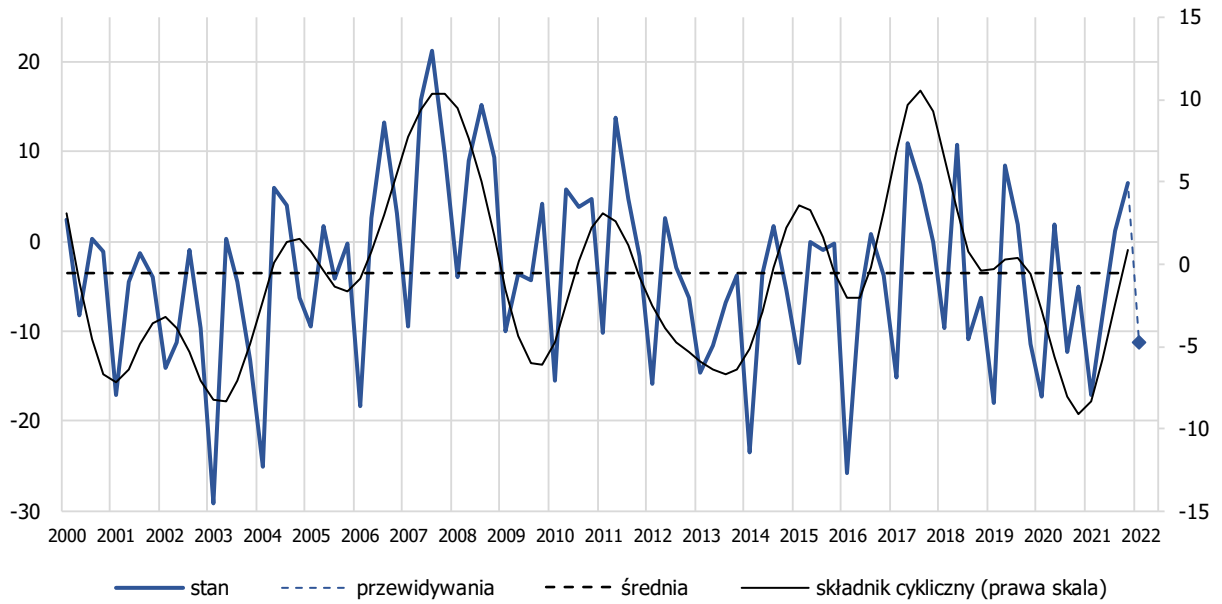
Sytuacja finansowa przedsiębiorstwa wg miejsca prowadzenia przez nie działalności

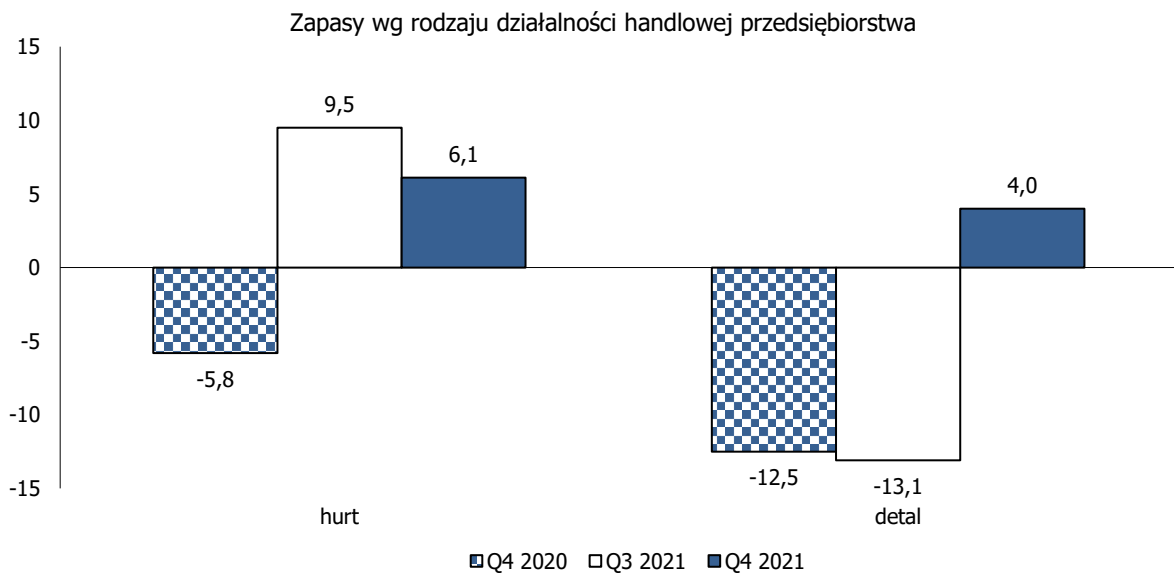
Sytuacja finansowa przedsiębiorstwa wg wielkości jego zatrudnienia

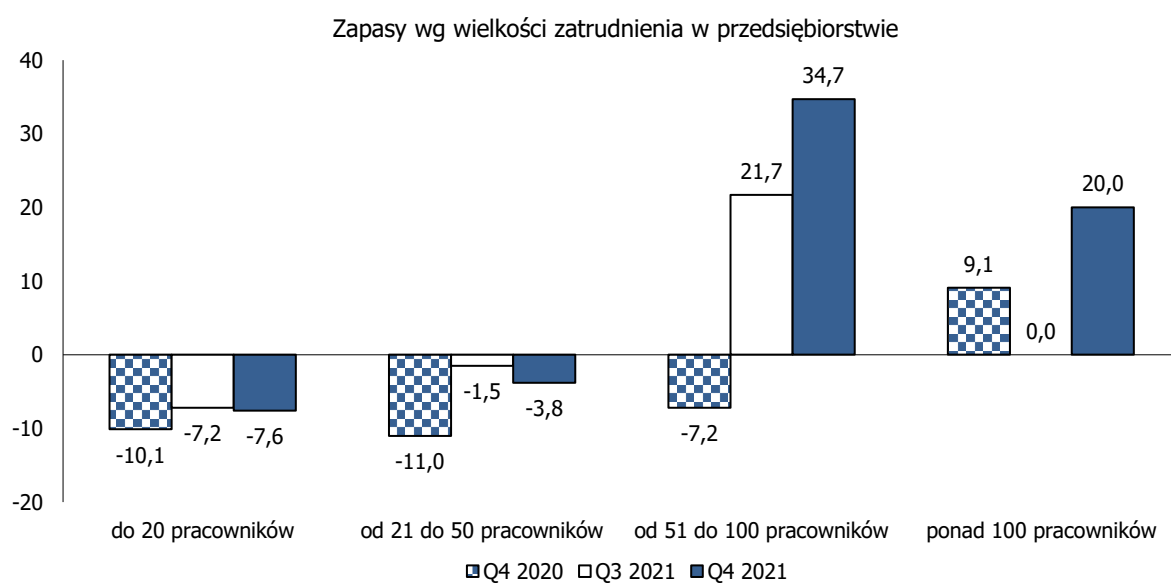
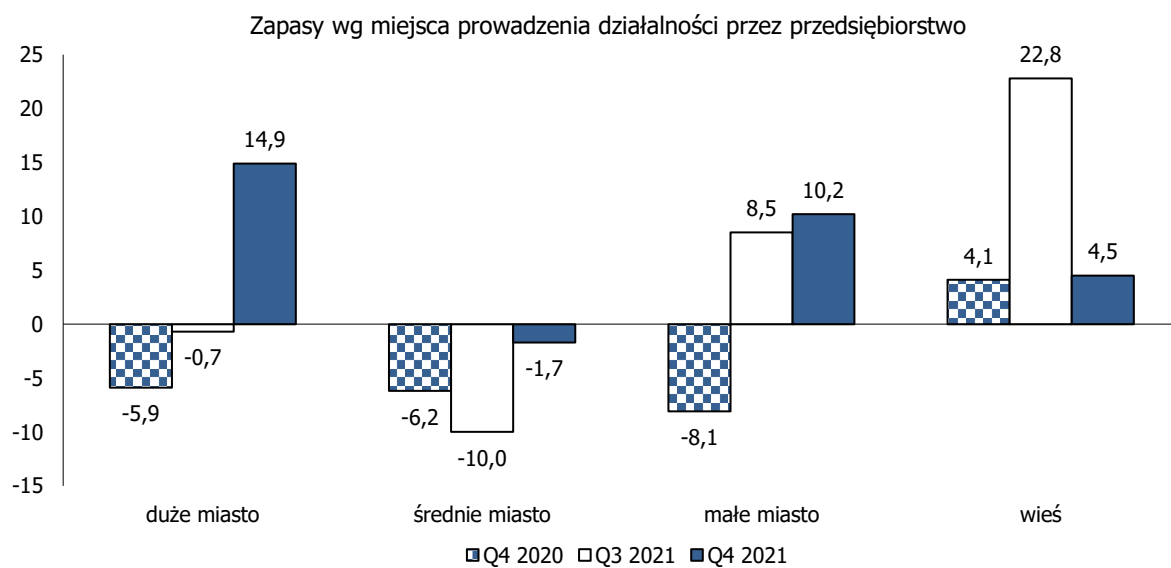

ZAPASY

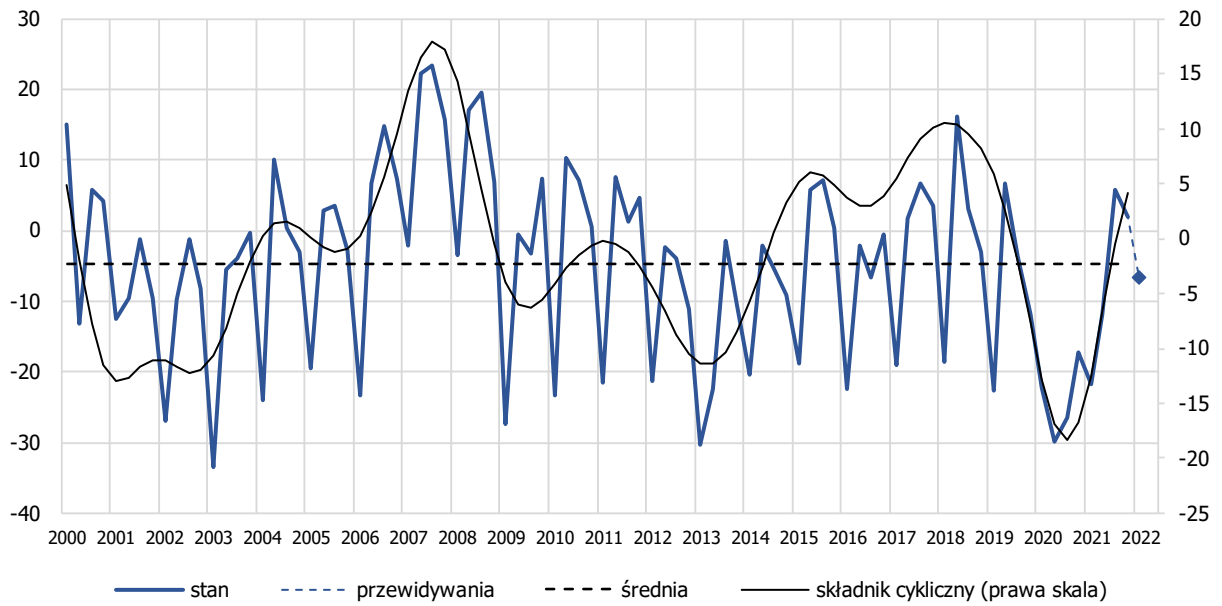

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	przewidywania
1. wzrost	17,7	12,0	18,9	20,8	24,2	9,9
2. brak zmiany	59,5	59,0	53,8	59,7	58,2	69,0
3. spadek	22,7	29,0	27,3	19,6	17,6	21,1
saldo (1.-3.)	-5,0	-17,0	-8,4	1,2	6,6	-11,2

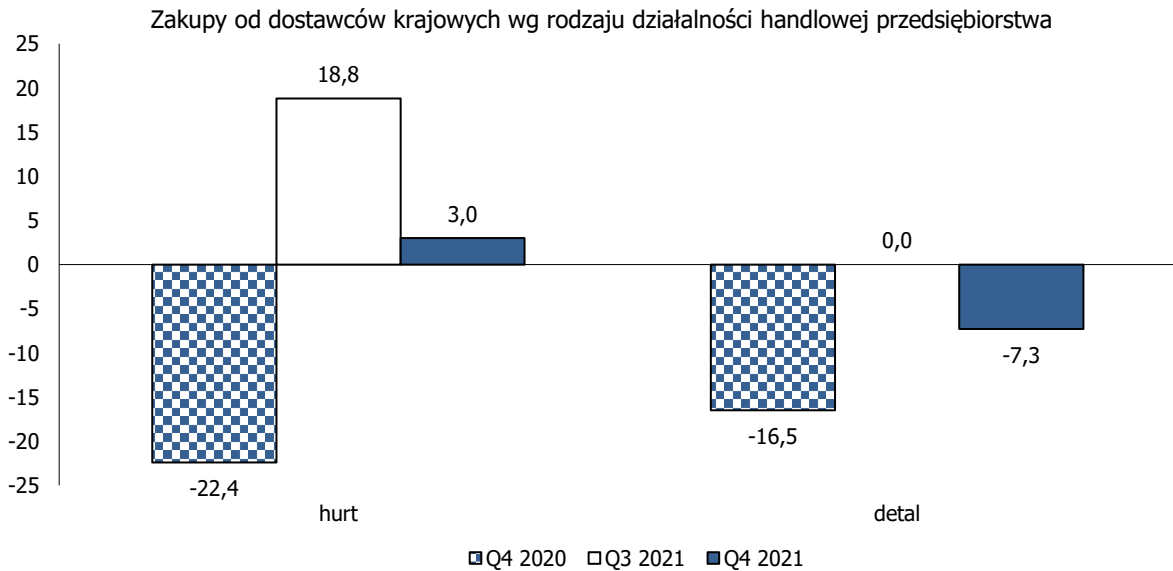

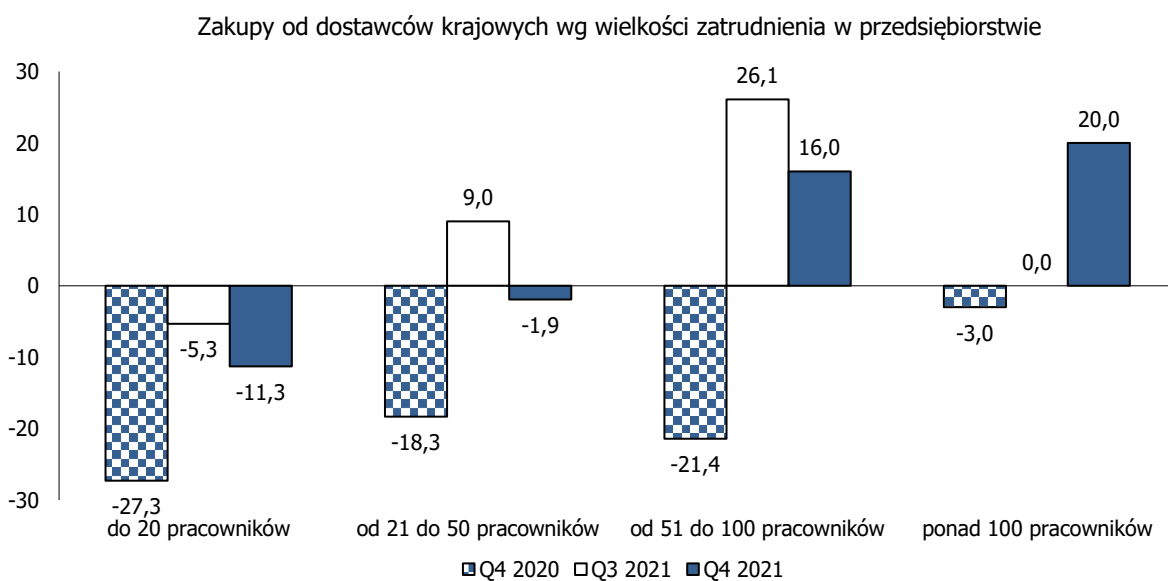
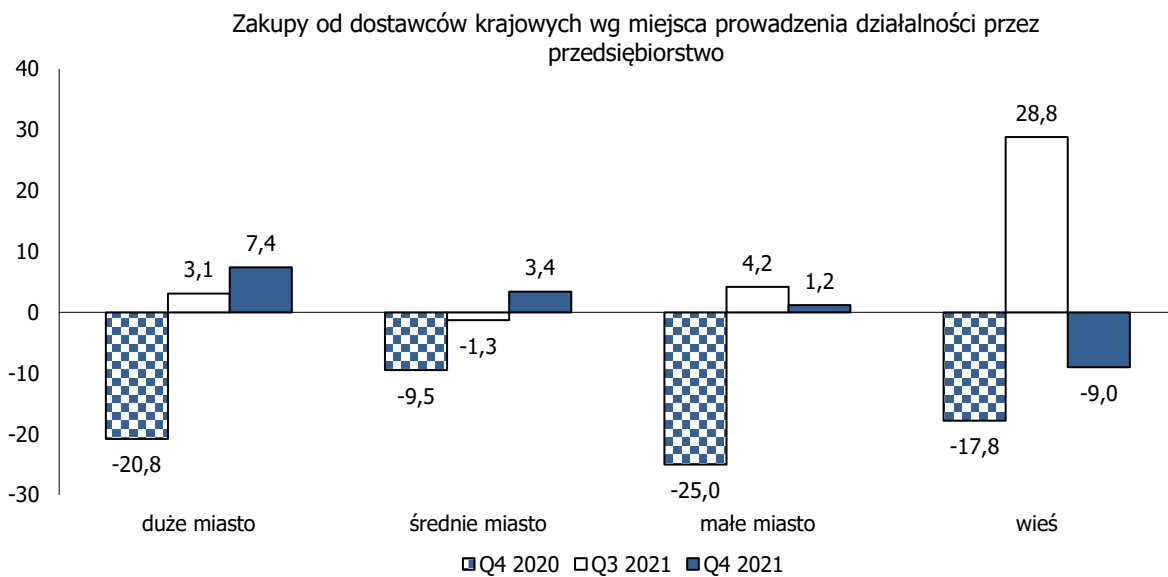

ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH

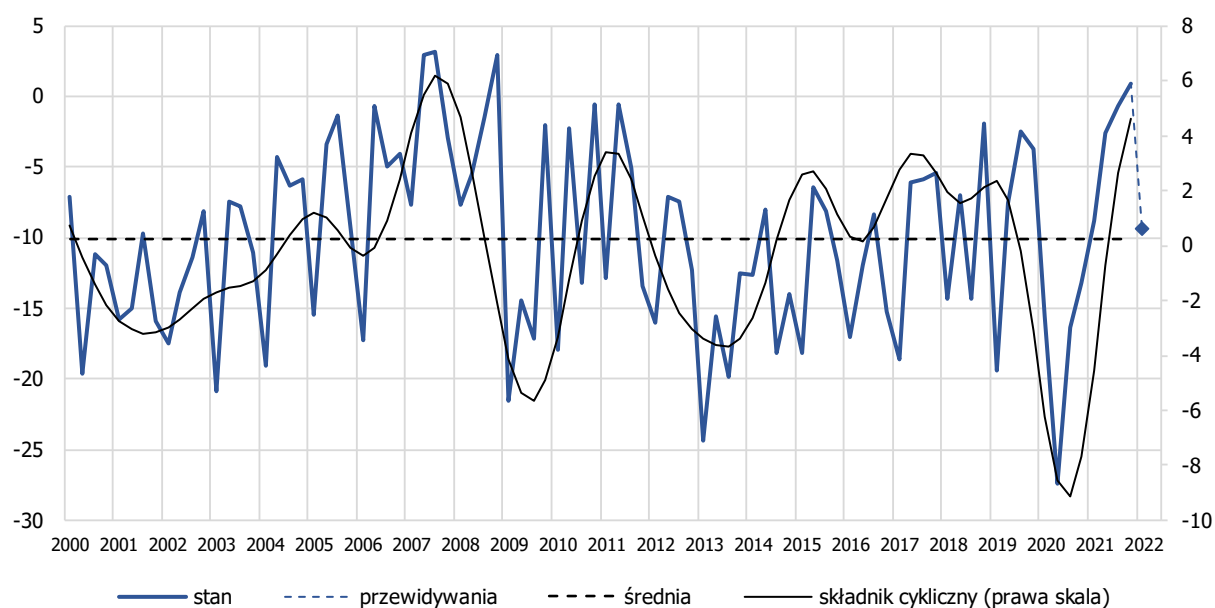

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	przewidywania
1. wzrost	10,4	13,3	14,8	23,4	19,3	14,2
2. brak zmiany	61,9	51,6	58,5	59,0	63,4	64,9
3. spadek	27,7	35,1	26,7	17,6	17,4	20,9
saldo (1.-3.)	-17,3	-21,8	-11,9	5,8	1,9	-6,7

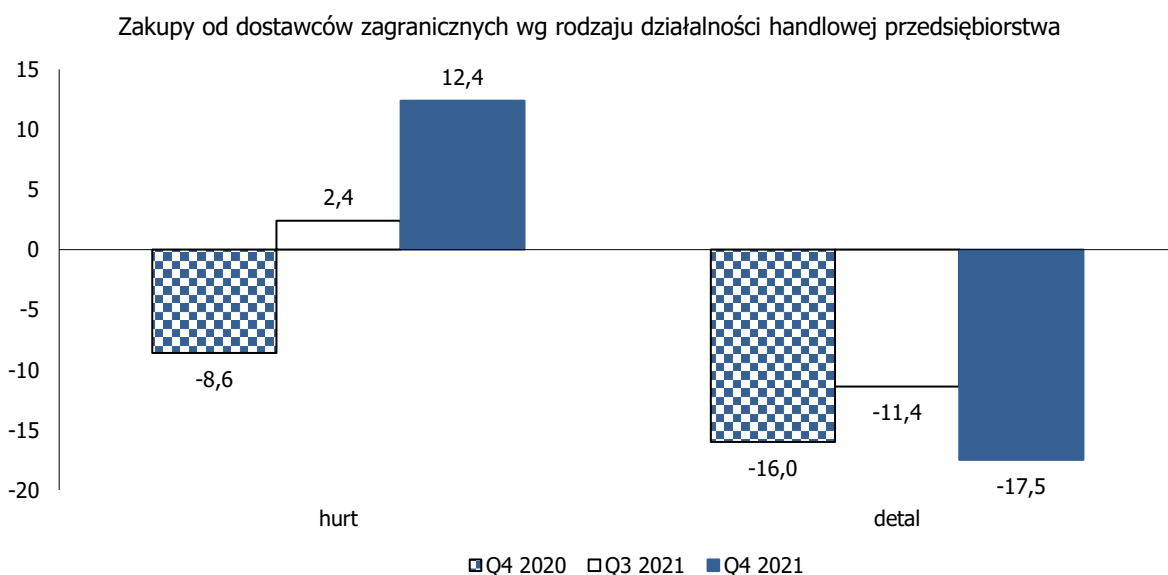

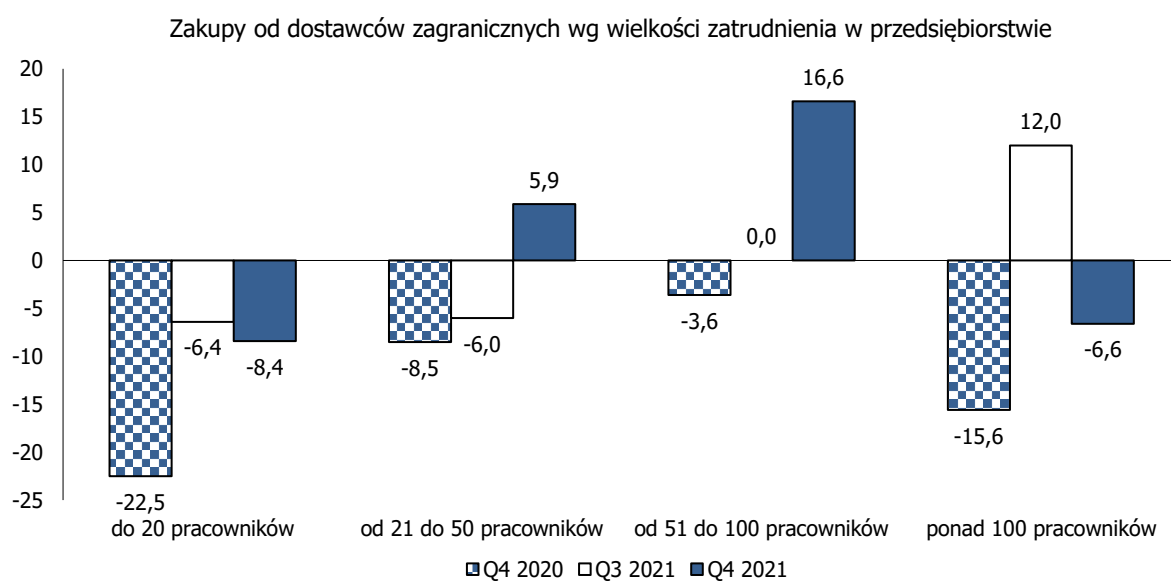
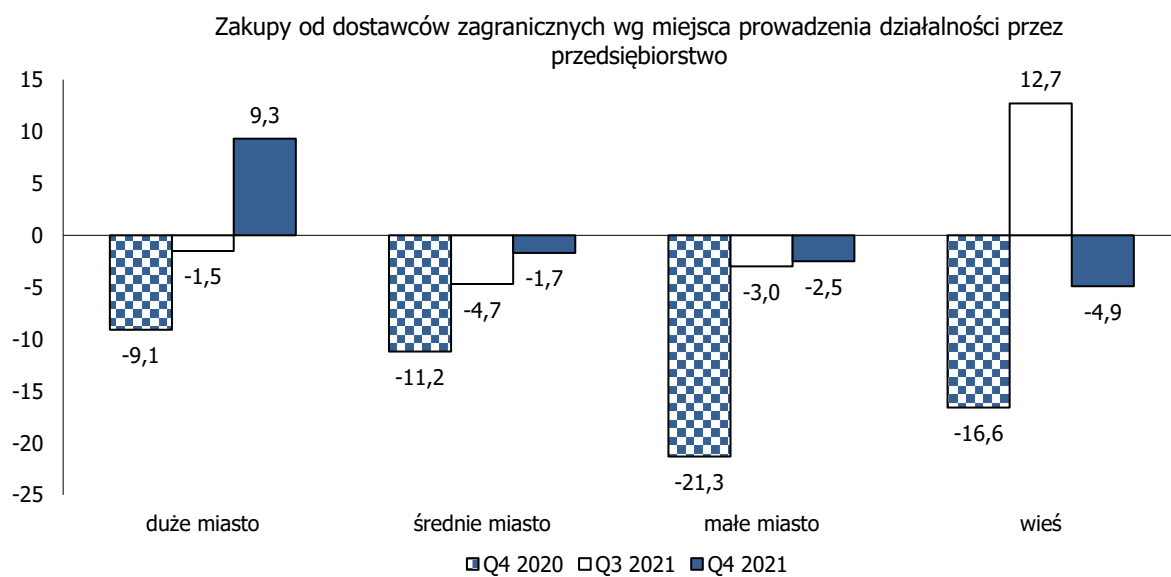

ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH

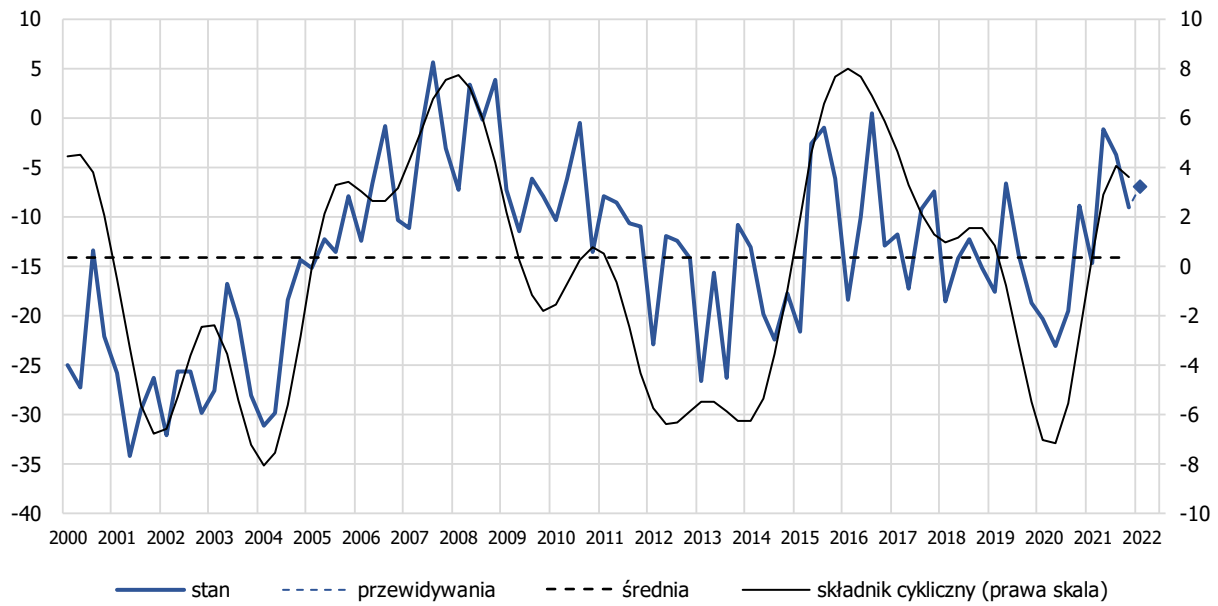

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	przewidywania
1. wzrost	10,1	12,5	12,6	11,9	13,9	8,7
2. brak zmiany	66,5	66,2	72,2	75,6	73,1	73,3
3. spadek	23,3	21,3	15,2	12,6	13,0	18,0
saldo (1.-3.)	-13,2	-8,8	-2,6	-0,7	0,9	-9,3

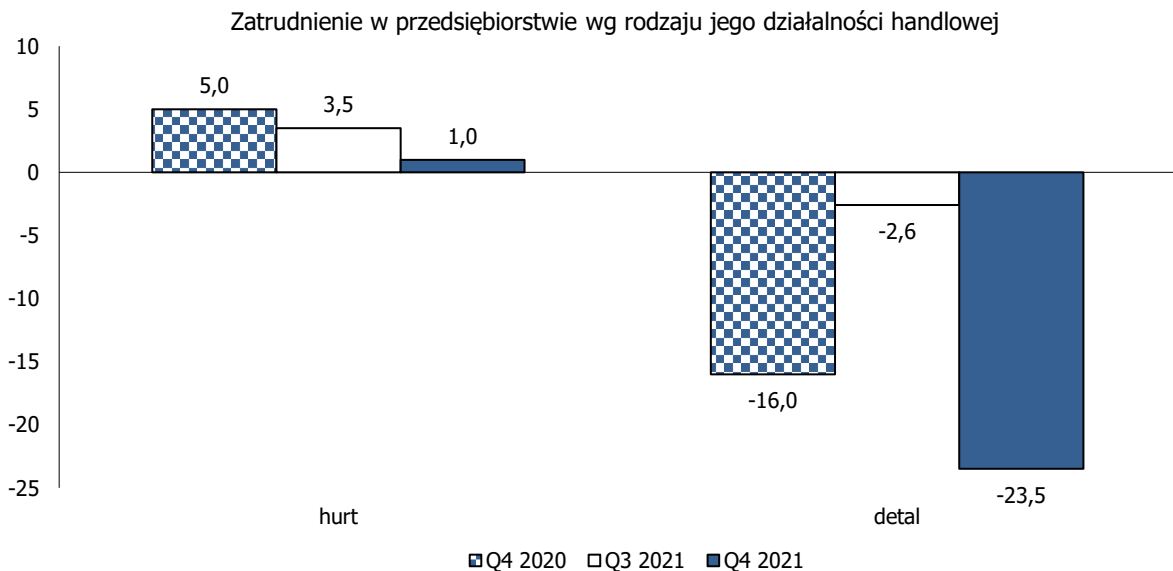

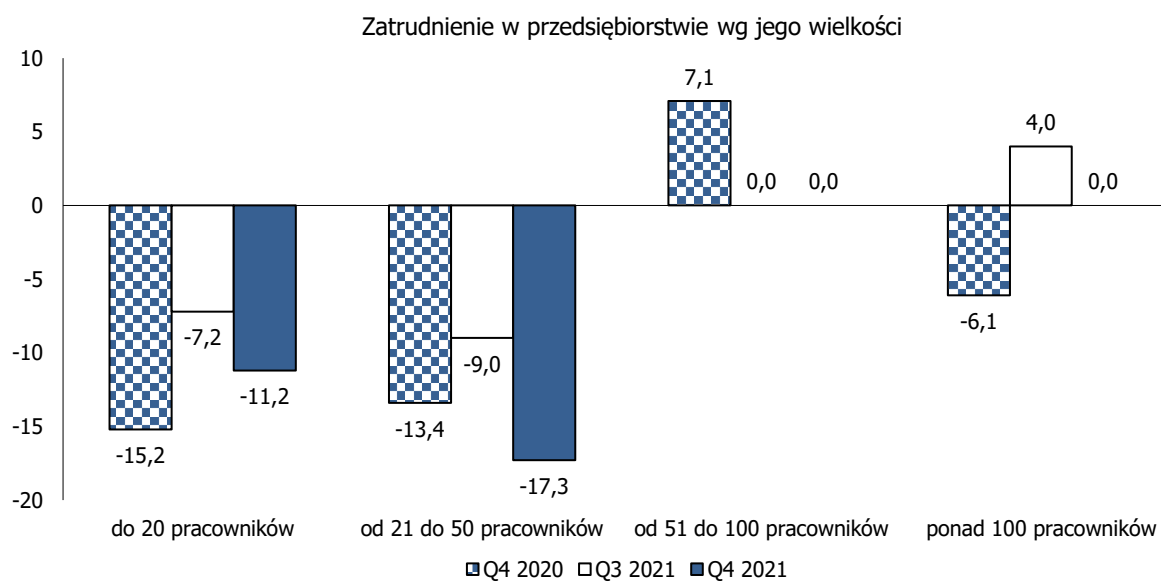
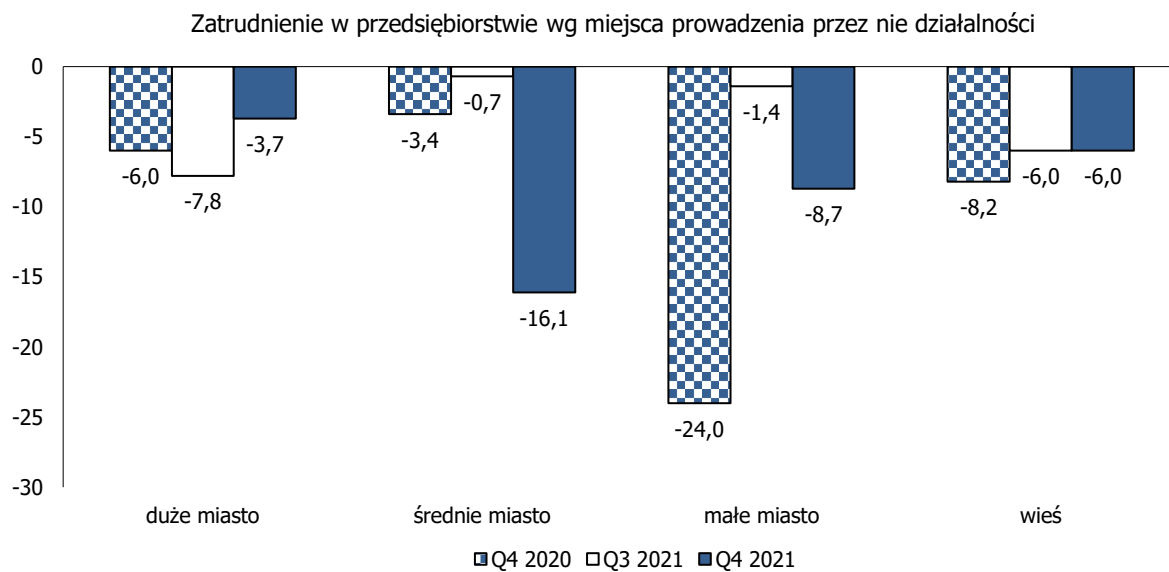

ZATRUDNIENIE

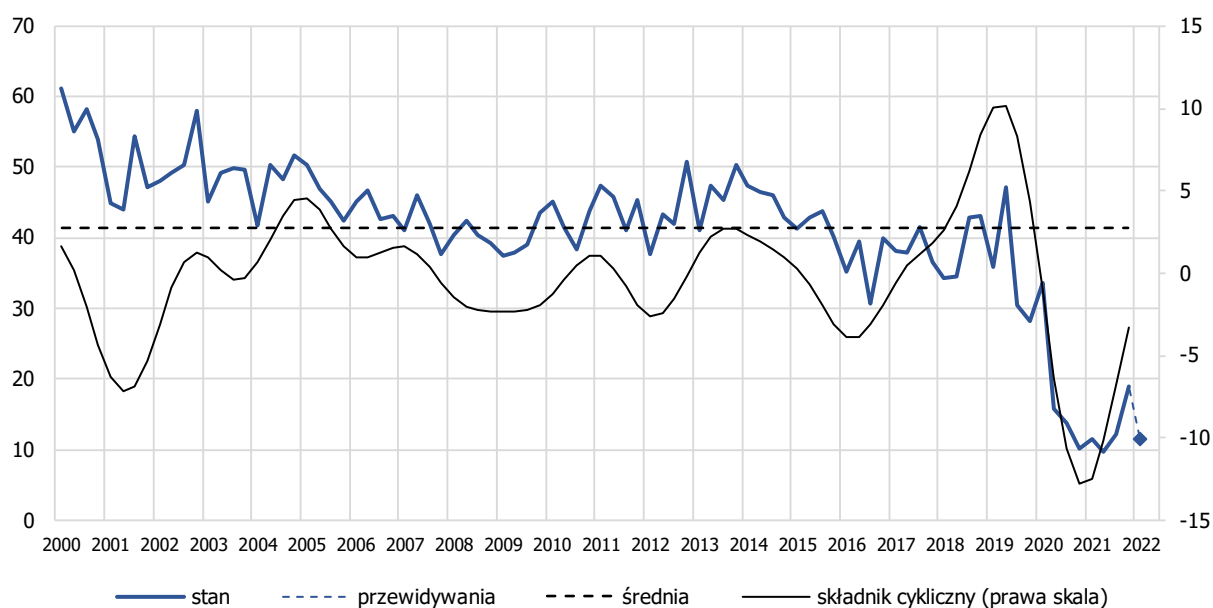

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	przewidywania
1. wzrost	7,7	6,6	11,2	11,6	8,3	7,7
2. brak zmiany	75,7	72,1	76,5	73,0	74,3	77,7
3. spadek	16,6	21,3	12,4	15,4	17,4	14,6
saldo (1.-3.)	-8,9	-14,7	-1,2	-3,8	-9,1	-6,9

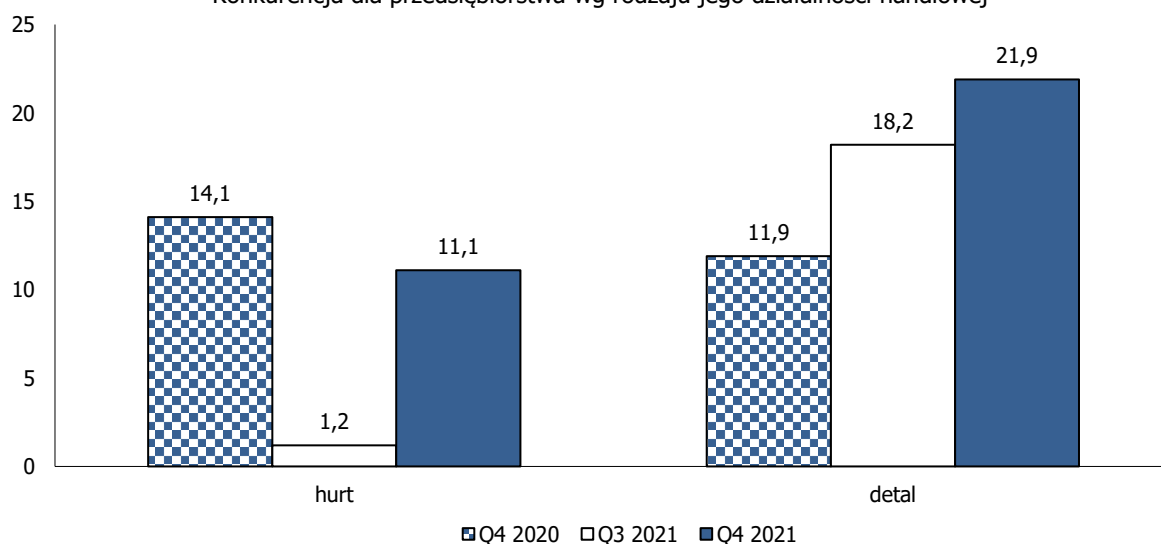

KONKURENCJA MIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI

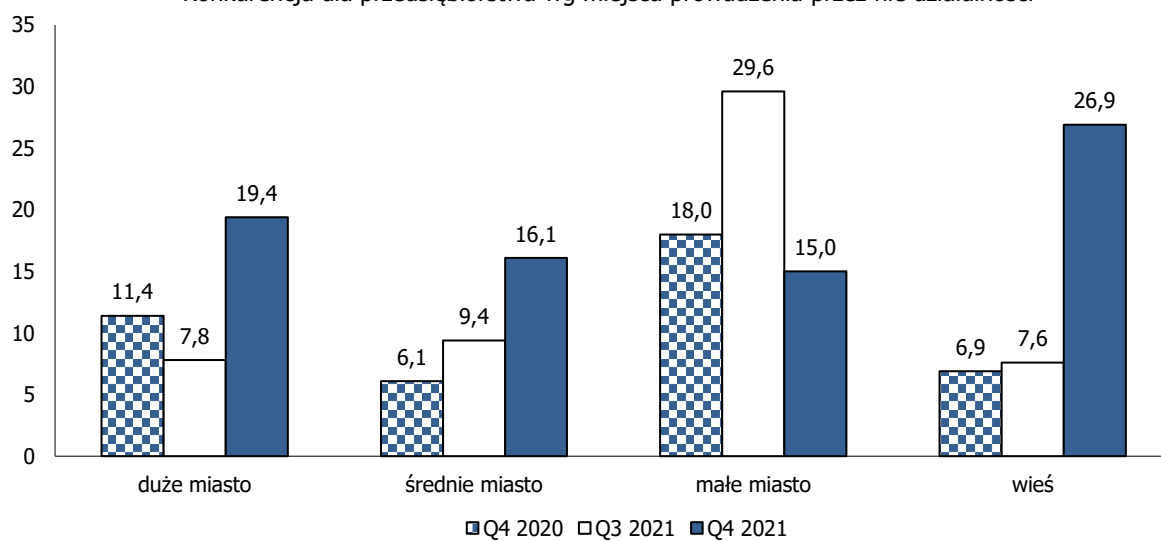

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	przewidywania
1. wzrost	15,4	15,2	14,0	17,6	21,4	18,2
2. brak zmiany	79,4	81,1	81,6	76,9	76,2	75,1
3. spadek	5,2	3,7	4,4	5,5	2,4	6,7
saldo (1.-3.)	10,2	11,5	9,6	12,1	19,0	11,5

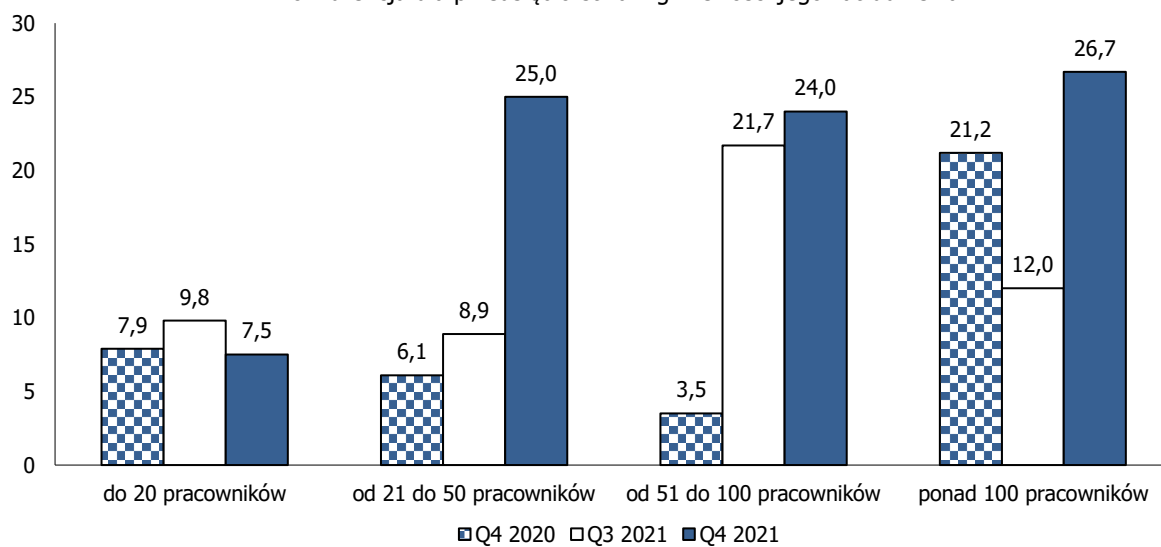
Konkurencja dla przedsiębiorstwa wg rodzaju jego działalności handlowej

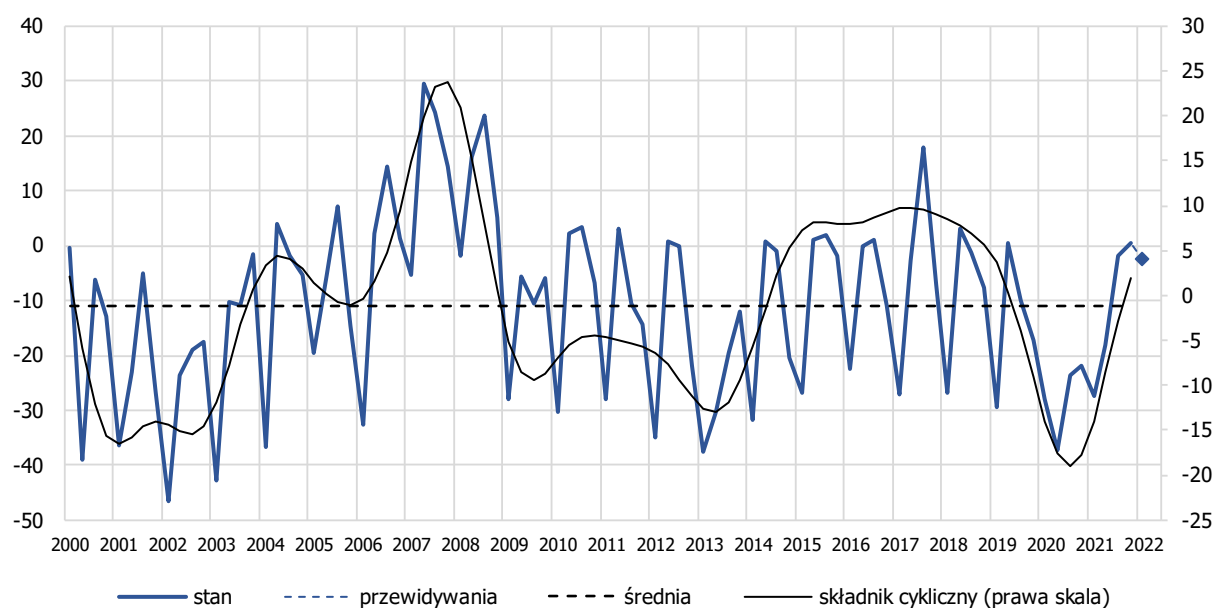
Konkurencja dla przedsiębiorstwa wg miejsca prowadzenia przez nie działalności

Konkurencja dla przedsiębiorstwa wg wielkości jego zatrudnienia

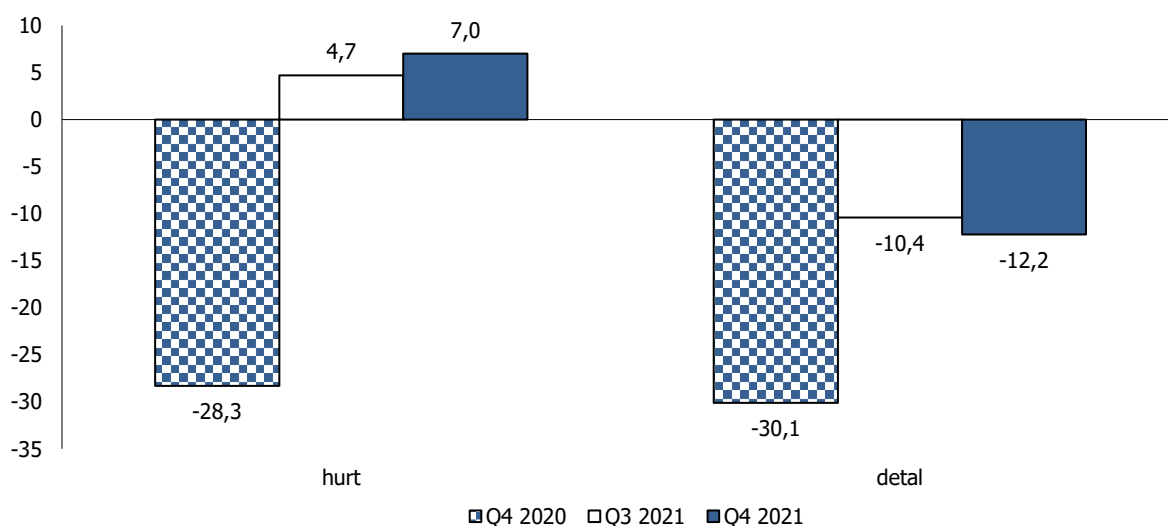

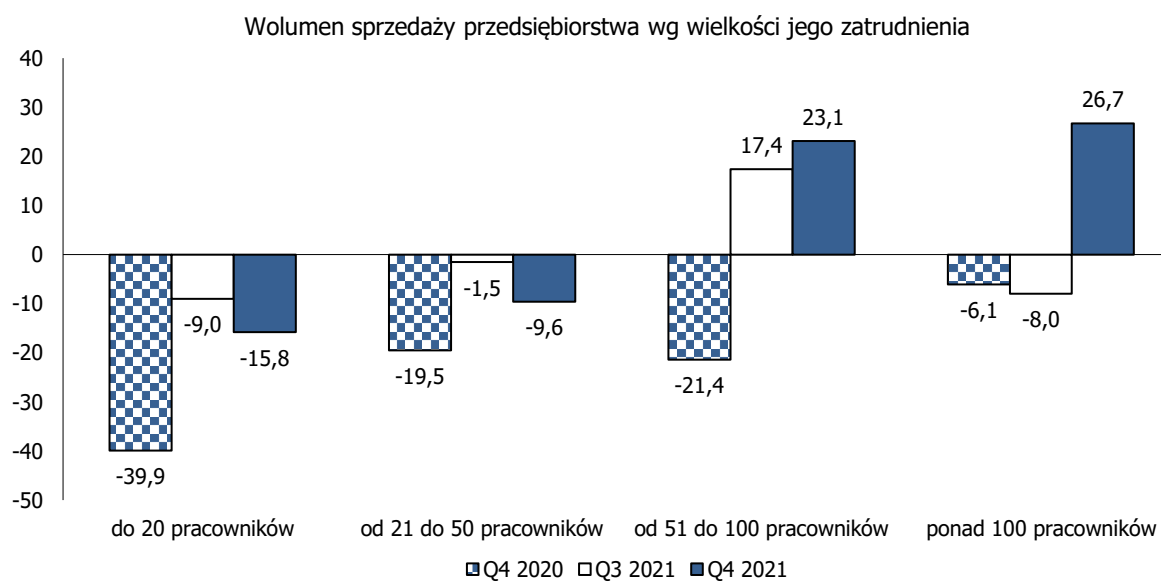
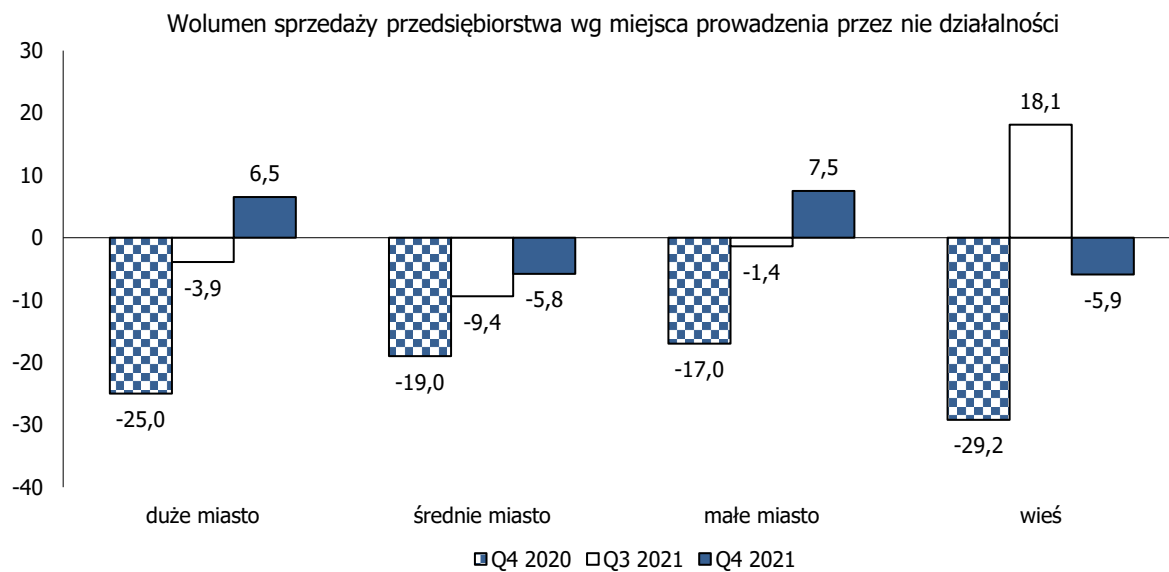
WOLUMEN SPRZEDAŻY

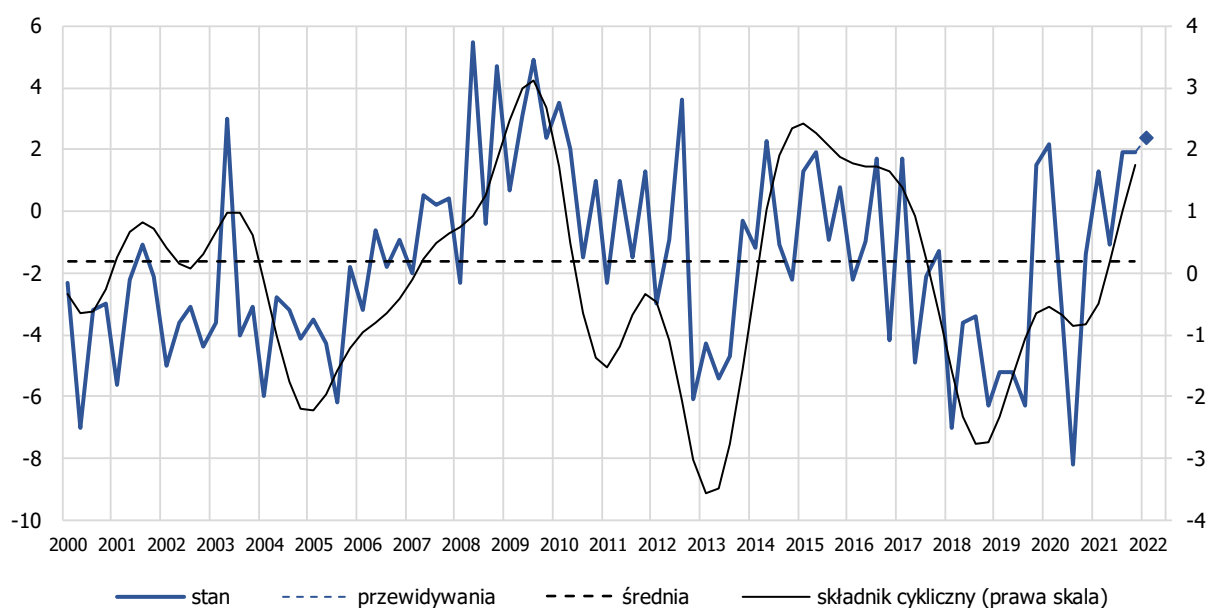
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	przewidywania
1. wzrost	14,3	15,7	20,0	22,9	25,7	21,0
2. brak zmiany	49,5	41,2	41,7	52,3	49,1	55,6
3. spadek	36,2	43,1	38,2	24,8	25,2	23,4
saldo (1.-3.)	-21,9	-27,4	-18,2	-1,9	0,5	-2,4

Wolumen sprzedaży przedsiębiorstwa wg rodzaju jego działalności handlowej

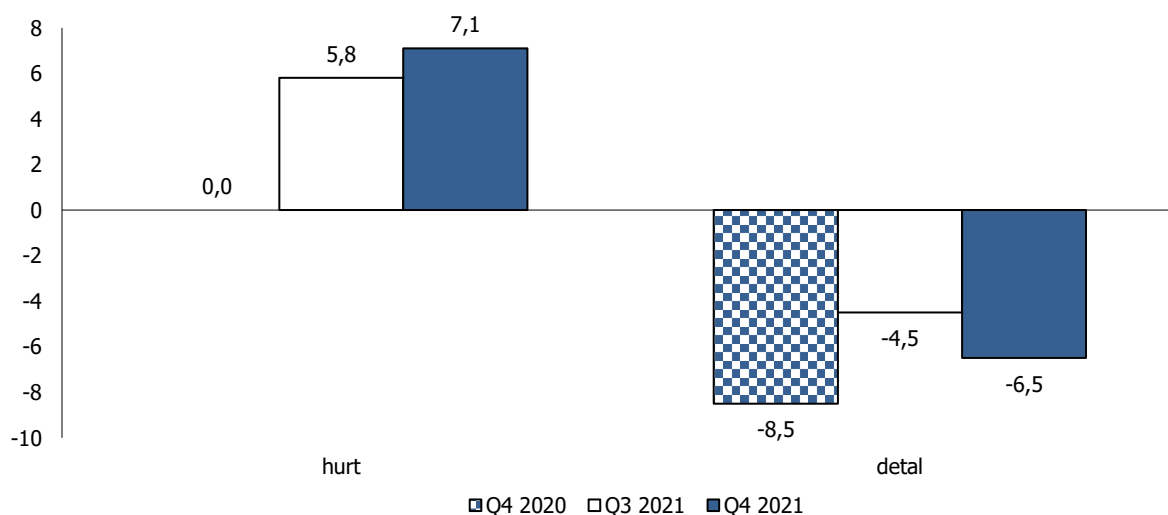

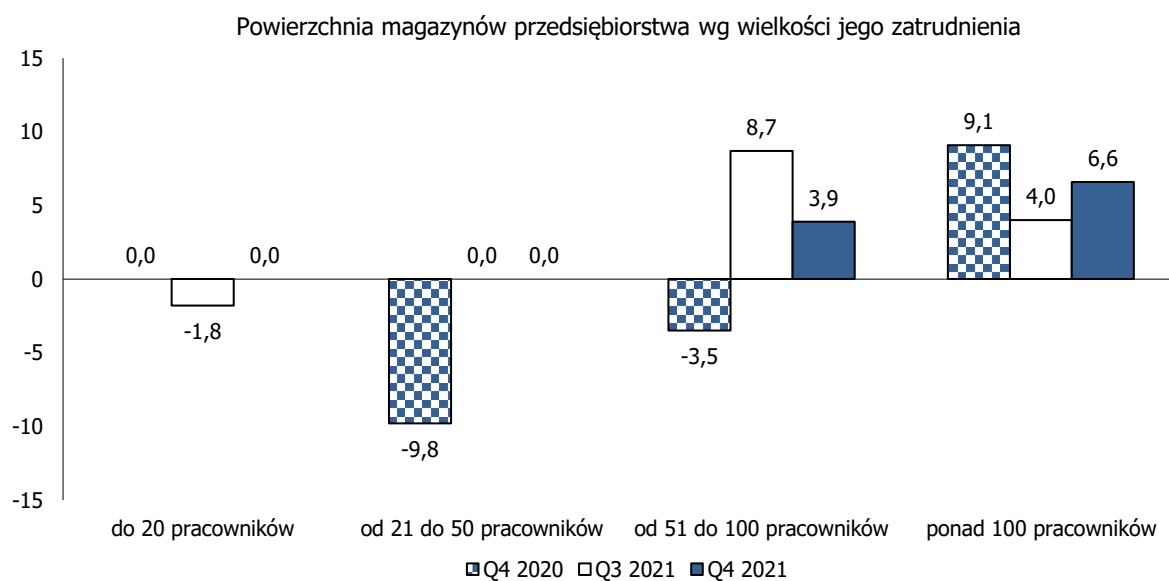
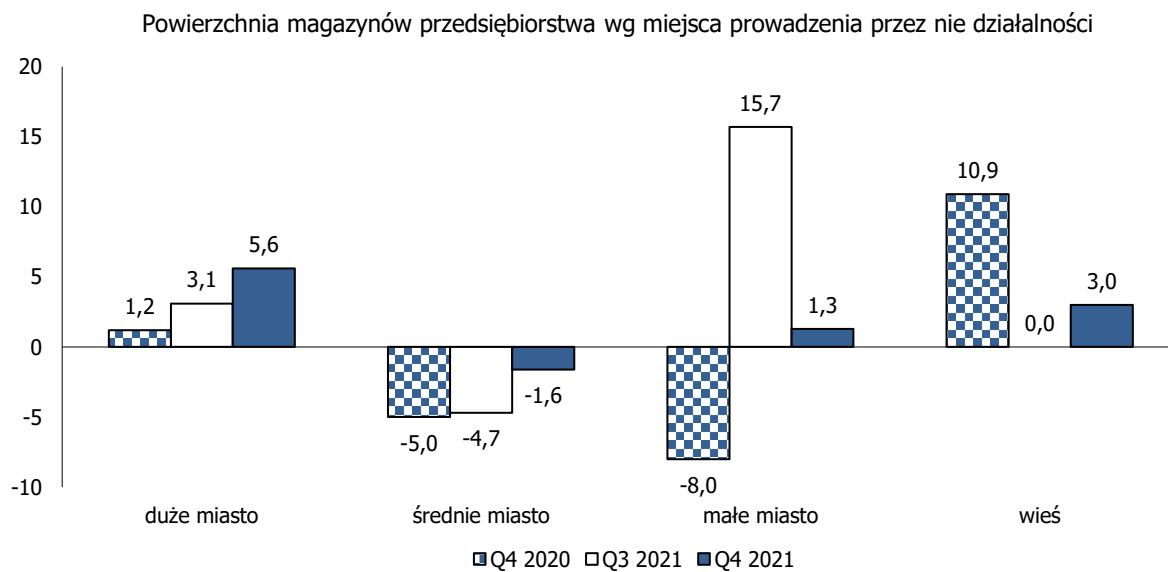
POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA

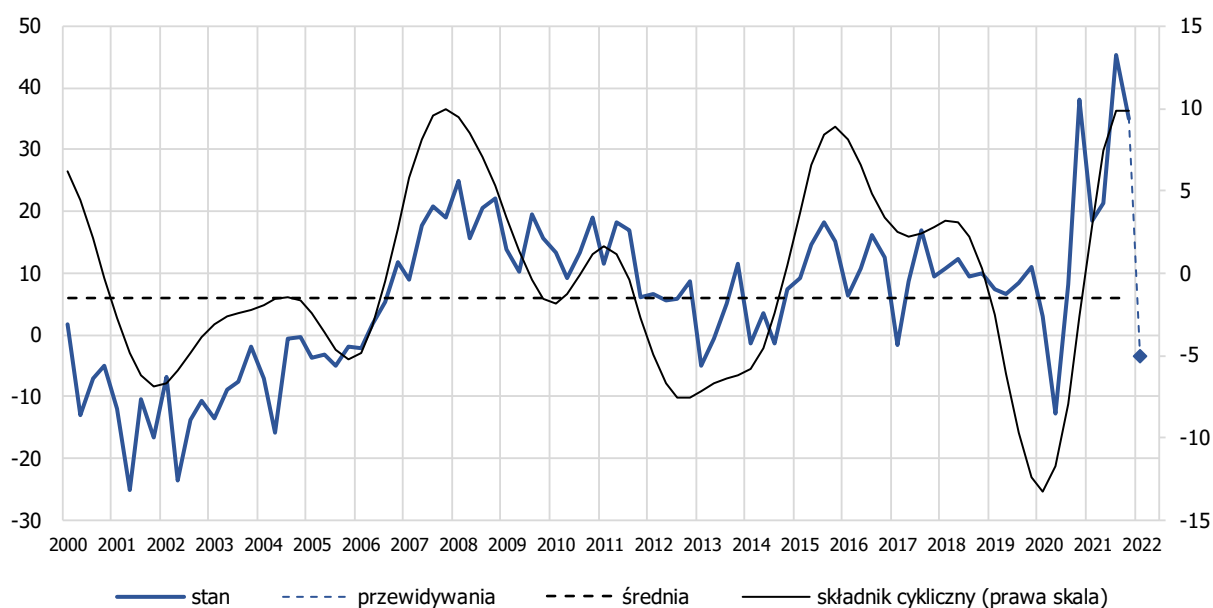
warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	przewidywania
1. wzrost	4,2	5,3	3,3	4,8	5,9	5,3
2. brak zmiany	90,2	90,7	92,3	92,3	90,2	91,7
3. spadek	5,6	4,0	4,4	2,9	4,0	2,9
saldo (1.-3.)	-1,4	1,3	-1,1	1,9	1,9	2,4

Powierzchnia magazynów przedsiębiorstwa wg rodzaju jego działalności handlowej

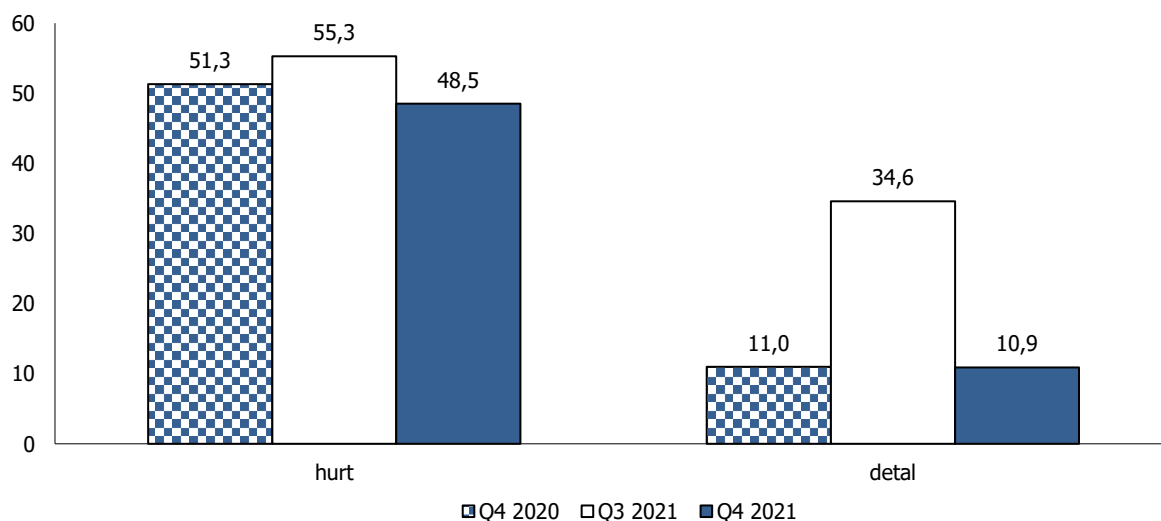

OGÓLNA KONDYCJA PRZEDSIĘBIORSTWA

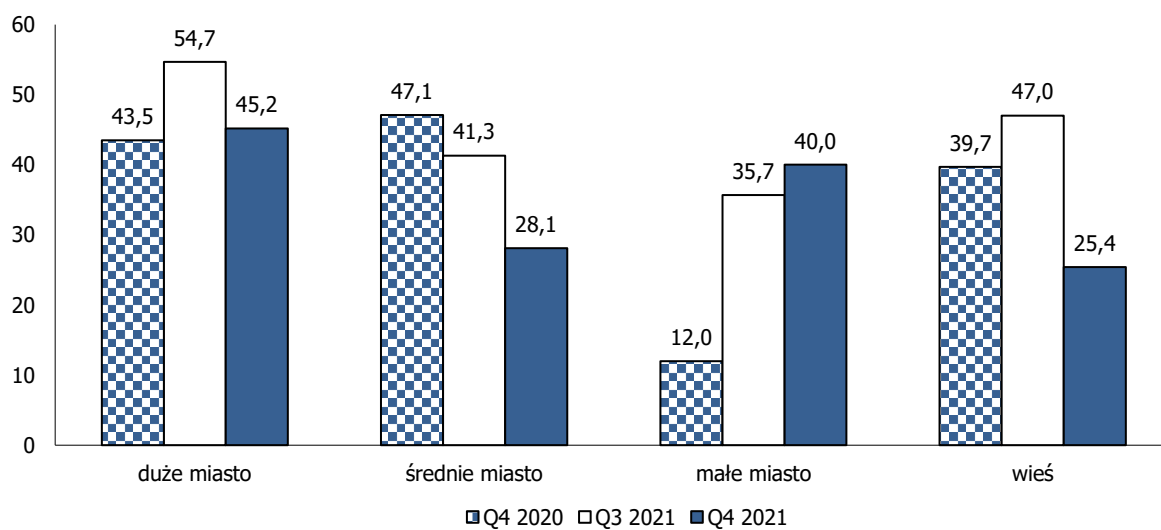

warianty odpowiedzi - odsetki	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021	przewidywania
1. dobra	47,2	34,6	34,8	52,4	45,2	17,6
2. średnia	43,7	49,5	51,5	40,6	44,6	61,4
3. słaba	9,1	16,0	13,6	7,0	10,2	21,1
saldo (1.-3.)	38,1	18,6	21,2	45,4	35,0	-3,5

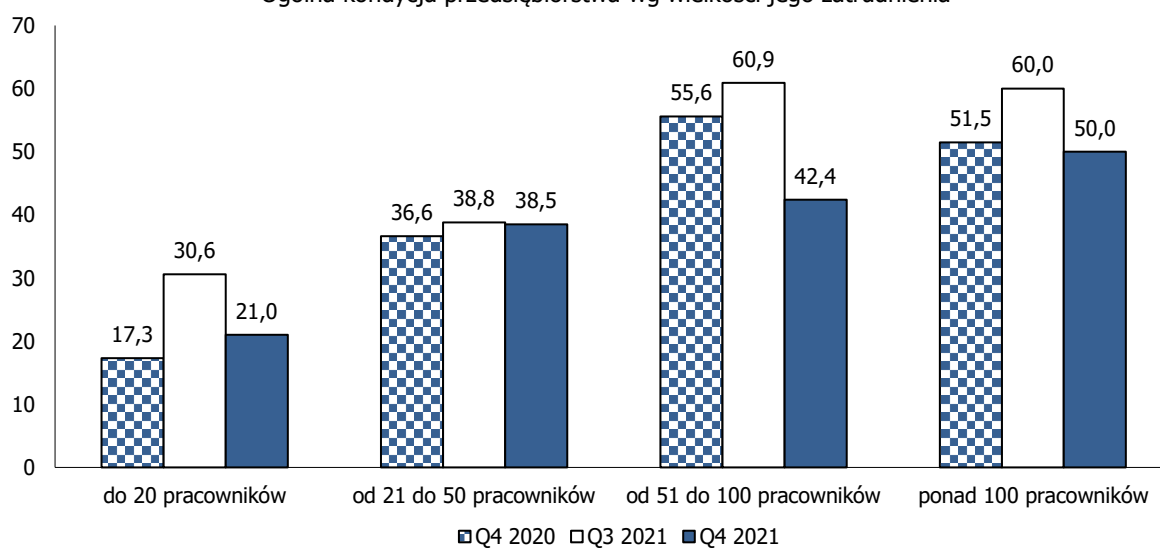
Ogólna kondycja przedsiębiorstwa wg rodzaju jego działalności handlowej

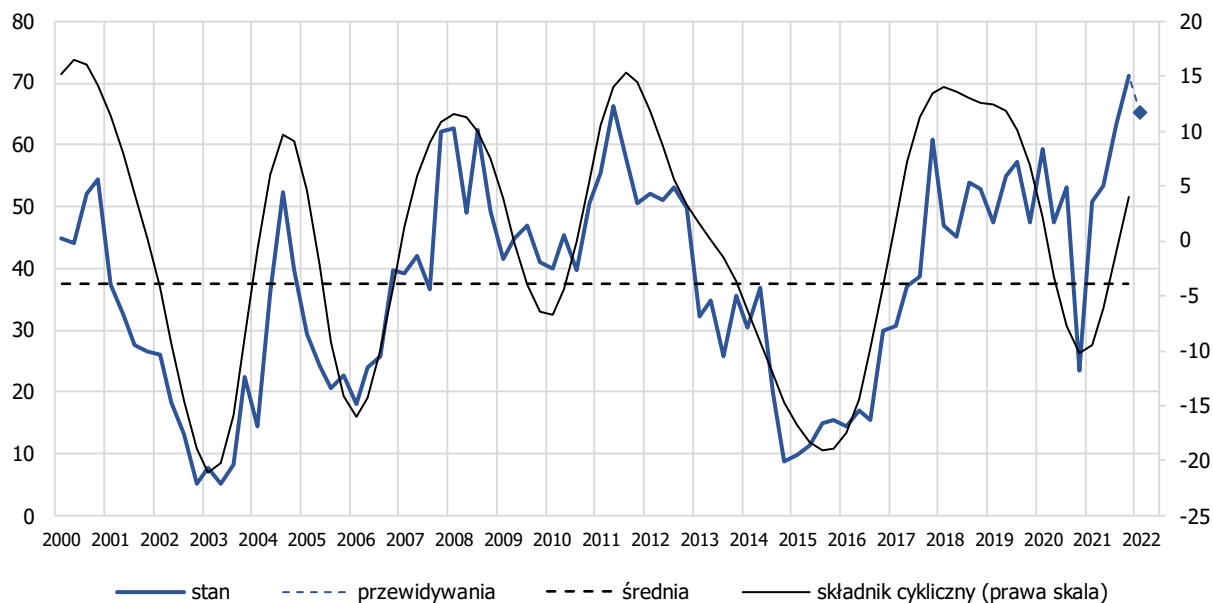
Ogólna kondycja przedsiębiorstwa wg miejsca prowadzenia przez nie działalności

Ogólna kondycja przedsiębiorstwa wg wielkości jego zatrudnienia

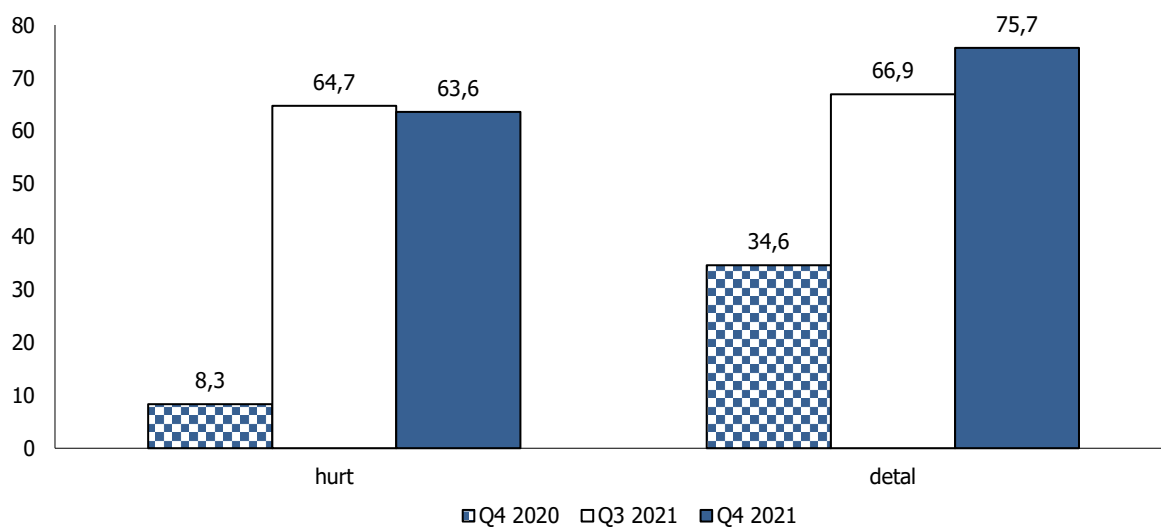

CENY SPRZEDAŻY TOWARÓW

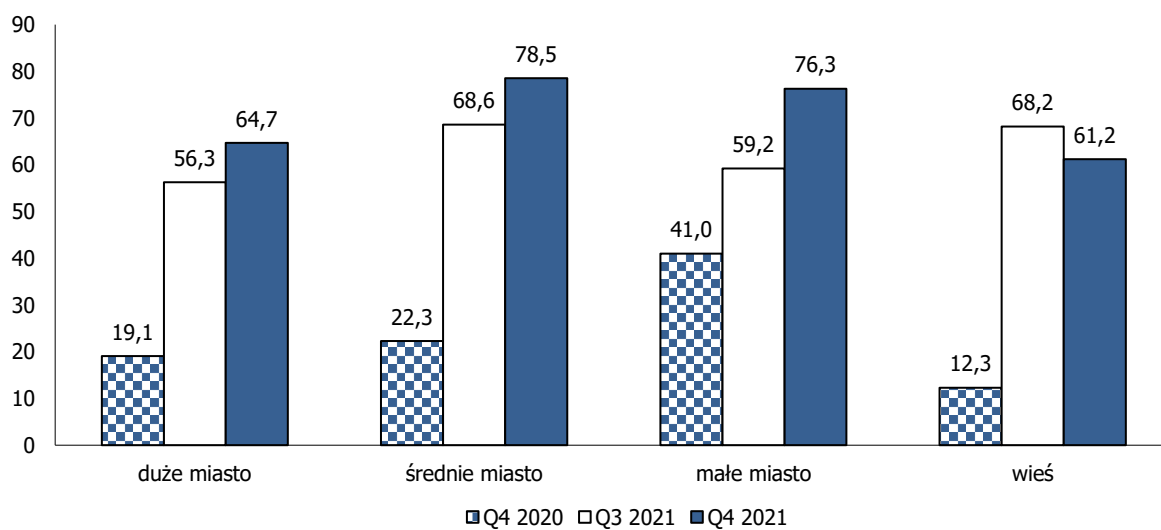

	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021	Q3 2021	Q4 2021
1. wzrost	31,9	52,6	58,0	66,0	74,0
o więcej	14,2	28,7	30,4	41,7	47,7
o tyle samo	12,5	16,2	18,0	16,6	16,2
o mniej	5,2	7,7	9,6	7,7	10,1
2. brak zmiany	59,6	45,5	37,4	31,1	23,1
3. spadek	8,5	1,9	4,7	2,9	2,9
saldo (1.-3.)	23,4	50,7	53,3	63,1	71,1

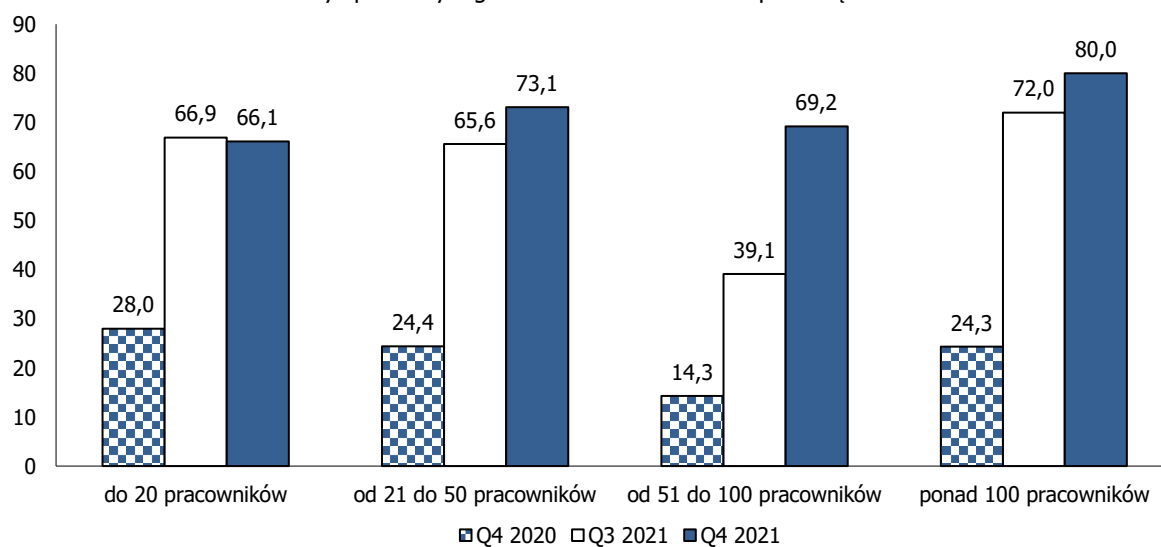
Ceny sprzedaży wg rodzaju działalności handlowej przedsiębiorstwa

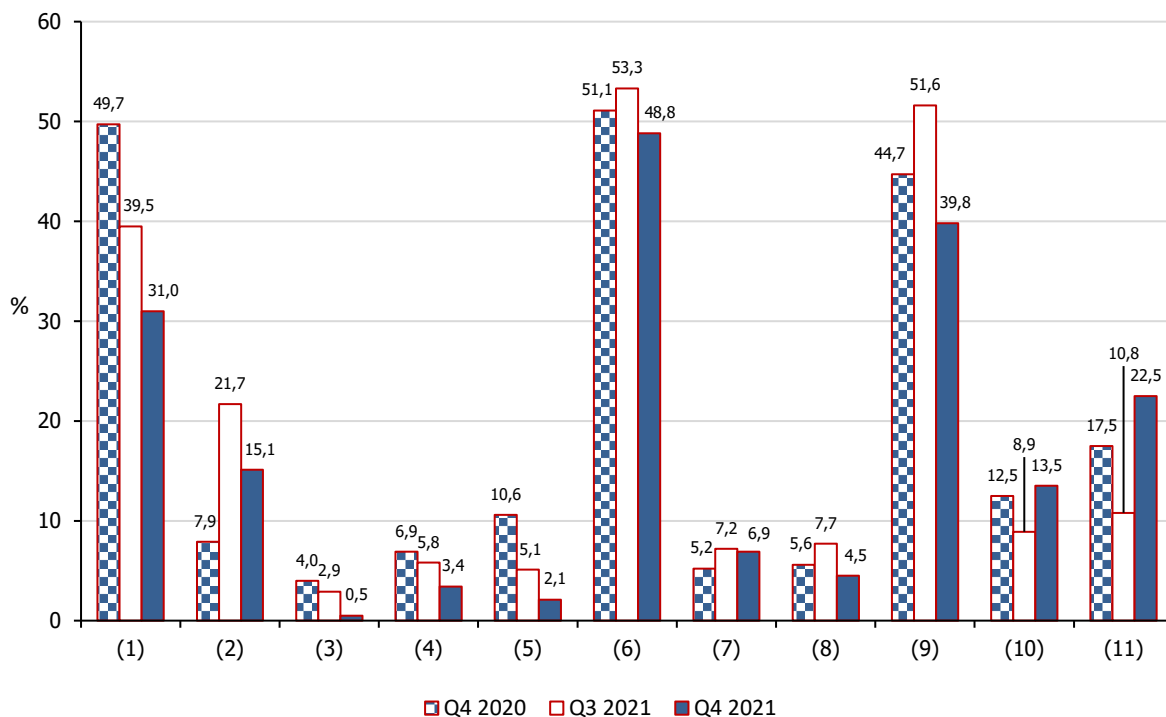
Ceny sprzedaży wg miejsca prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwo

Ceny sprzedaży wg wielkości zatrudnienia w przedsiębiorstwie

CZYNNIKI UTRUDNIAJĄCE ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORSTW HANDLOWYCH

- (1) niedostateczny popyt
- (2) niedostateczna podaż sprzedawanych towarów
- (3) jakość towarów
- (4) wysokość oprocentowania kredytów
- (5) możliwość uzyskania kredytów
- (6) koszty zatrudnienia pracowników
- (7) powierzchnia sprzedaży
- (8) wielkość magazynów
- (9) konkurencja
- (10) nie występują
- (11) inne

III. SUMMARY

Business situation in the trade sector worsened in the 4th quarter of 2021. The IRG SGH trade confidence indicator (IRGTRD) quarterly decreased by 6.0 pts to -5,7 pts. It is, however, 3.1 pts up from the respective year 2020 figure, and close to the four-quarters' average over the last ten years (which amounts to -6.0 pts). Financial situation of traders decreased. They decreased also domestic purchases and employment rate but assessed their general economic situation as good. They expect their trading activity to decrease over the next two quarters.